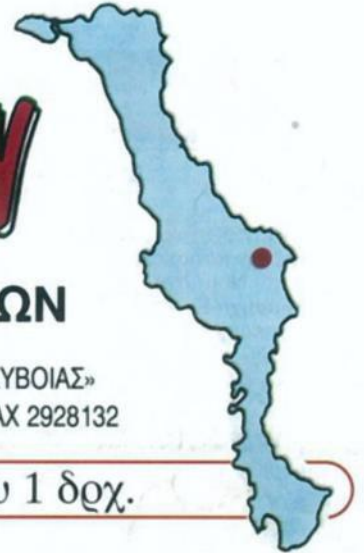

Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΑΝΔΡΟΝΙΑΝΩΝ

ΟΙΚΙΣΜΩΝ ΑΝΔΡΟΝΙΑΝΩΝ & ΔΕΝΔΡΩΝ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ «ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΝΔΡΟΝΙΑΝΩΝ ΕΥΒΟΙΑΣ»
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1977 - ΓΡΑΦΕΙΑ: ΩΡΩΠΟΥ 70 - ΛΑΜΠΡΙΝΗ 111 46 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 2132788 - 2924589 - FAX 2928132

Ετος 40 ⇨ Αριθμός Φύλλου 22 ⇨ Ιούλιος - Αύγουστος 2000 ⇨ Τιμή φύλλου 1 δρχ.

Οι ερασιτέες της Πέτρας

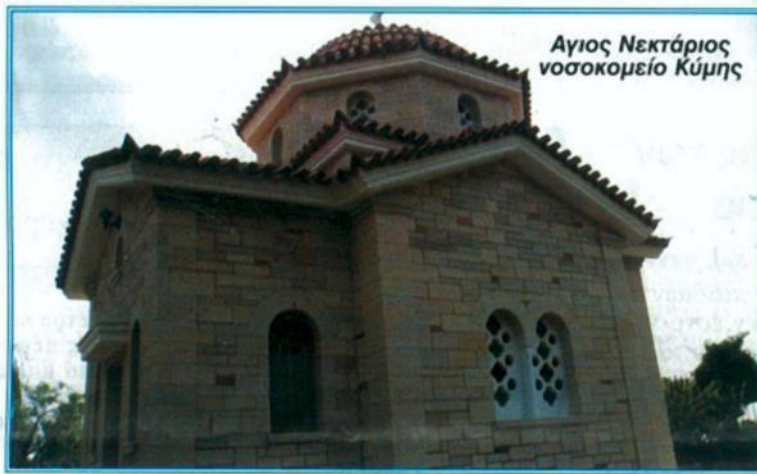
Σε προηγούμενο φύλλο της αγαπητής εφημερίδας μας, γράφτηκε ένα μικρό κείμενο για το πέτρινο τσολιαδάκι στην κορφή του σπιτιού του Νίνη. Ήταν βέβαια ελλιπές και δεν ανέφερε, προφανώς από άγνοια του γράφοντα, το όνομα του κατασκευαστή του μικρού αυτού αγαλματιδίου.

Ήταν όμως αυτό το κείμενο η αφορμή για το γραπτό που ακολουθεί και που θέλω να πιστεύω ότι ανοίγει ένα θέμα και σε καμιά περίπτωση δεν το τελειώνει. Να αναφερθεί δηλ. σε κάποια σημεία του και να δώσει ερεθίσματα και για άλλες αναφορές σ' αυτό. Πιστεύω πως το θέμα είναι σημαντικό και με πλούσιο περιεχόμενο, όχι μόνο για την τοπική μας κοινωνία.

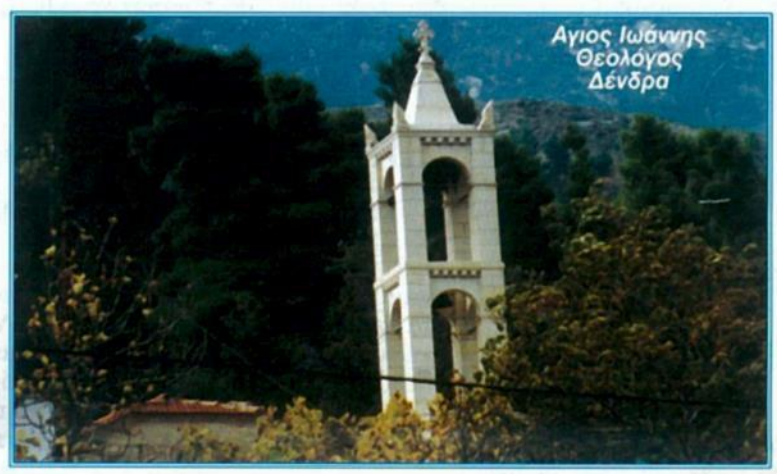
Πρόκειται για το θέμα της παρουσίας μιας μερίδας εργαζομένων του χωριού μας στον τόπο και και το χρόνο διαχρονικά καταγράφμενης.

Στους κτιστάδες πέτρας αναφέρονται και για να είμαι ακριβής σε κάποιους από αυτούς και στα έργα τους. Σαν εργαζομένων και σαν ανθρώπων μελών της μικρής μας κοινωνίας.

Σαν χρέος τιμής στη συνολική τους παρουσία και την προσφορά τους. Σαν χρέος τιμής προς όλους όσους μέσα από την εργασία τους πρόσφεραν και προσφέρουν στους συνανθρώπους του. Οι κτιστάδες πέτρας αναντίρρητα κατα-

Αγιος Νεκτάριος νοσοκομείο Κύμης

Αγιος Ιωάννης Θεολόγος Δένδρα

τάσσονται σε μια από τις πρώτες θέσεις αυτών των συνανθρώπων μας.

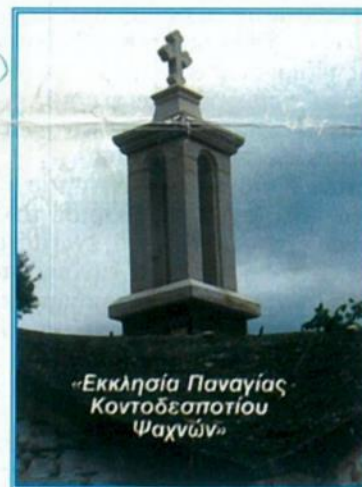
Στην αρχή θεώρησα μάλλον εύκολη την υπόθεση της παρουσίασης ενός τέτοιου σημειώματος. Στην πορεία όμως η αίσθηση της ευθύνης απέναντι στους ανθρώπους αυτούς, στα έργα τους, στη συνολικότερη παρουσία τους, βάραινε πάνω μου.

Έτσι προσπάθησα οι πληροφορίες μου να 'ναι όσο γίνεται πιο έγκυρες από ανάλογα έγκυρες πηγές. Φτάνοντας στο σημείο να δώσω το σημείωμα αυτό για δημοσίευση δεν έχω την αίσθηση ότι κάλυψα το θέμα, κάθε άλλο. Ούτε το αντιμετώπισα όσο του αξίζει σε έ-

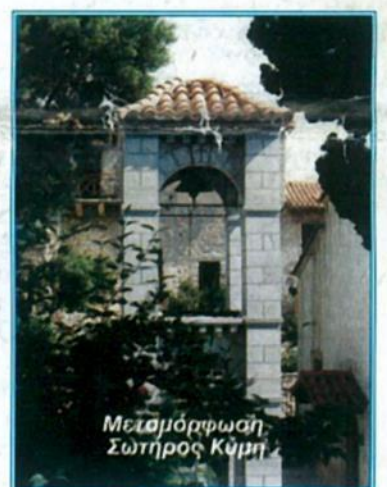
κταση και βάθος. Πάρα πολλά μπορούν να γραφούν γι' αυτό κι εύχομαι να γράφουν.

Προσωπικά έχω την ικανοποίηση πως αυτή μου η πρώτη προσπάθεια είδε το θέμα με αγάπη και σεβασμό. Δεν απέφυγα τον πειρασμό, ανάγκη θα την έλεγα καλύτερα, κοιτώντας στον άνθρωπο & το έργο του να αναφέρω ό- που χρειάζεται γενικότερα στοιχεία του τόπου και του χρόνου ή και στοιχεία πιο μακρινά όμως όχι άσχετα.

Το ανθρώπινο - τσολιαδάκι που από κει ψηλά από το σπίτι του Νίνη κοιτά το χωριό μας με και μακρύτερα όσο φτάνει το μάτι του, το ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΕΛ. 7

Εκκλησία Παναγίας Κοινοδοξοποτίου Ψαχνών

Μεταμόρφωση Σωτήρος Κύμης

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΑΣ

Το δίμηνο ΙΟΥΛΙΟΥ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ είναι φορτωμένο με θρησκευτικές εορτές, που εορτάζονται πανηγυρικά στο χωριό μας.

Πρώτα-πρώτα είχαμε την εορτή του προφήτη Ηλία τον Θεοβίτη, που εορτάζεται στο χωριό μας με μεγάλη συμμετοχή στο βουνό ύψους 600m που βρίσκεται ΒΔ του χωριού μας και δεσπόζει σ' αυτό. Την Πέμπτη 20/7 ψάλλθηκε θ. λειτουργία στο γραφικό ξωκκλήσι, χοροστατώντος του παπά-Σούλη από το Βίταλο και με συμμετοχή πολλών συγχωριανών μας, αλλά και κατοίκων από τα γύρω χωριά και κυ-

ρίως από το Βίταλο. Την τρίτη 25 με τον εσπερινό και την Τετάρτη 26 Ιουλίου εορτάσθηκε στους Ανδρονιάνους πανηγυρικά η Αγία Παρασκευή στο ομώνυμο ξωκκλήσι. Η εορτή αποφασίσθηκε από το ΔΣ του Συλλόγου μας με την συμμετοχή του τοπικού συμβουλίου και της ενοριακής επιτροπής του Ι. Ναού. Πριν από πολύ καιρό είχαν αρχίσει εργασίες εξωραϊσμού του θαυμάσιου πράγματι υπαίθριου χώρου του ναού με έξοδα του Συλλόγου μας. Έγινε επίσης διάνοιξη στην είσοδο του περιβόλου του ναού με μετατόπιση του προς τα δεξιά τοί-

χου. Έγινε διάνοιξη του περιβόλου του ναού σε ικανή προς τα αριστερά έκταση και περατώθηκαν οι λιθοδομές στις αναβάθμιδες όπισθεν του ναού με τοποθέτηση πέτρινων τραπεζιών και χαλκίστρωση του δαπέδου. Επίσης έγινε αμμοβολή της εξωτερικής επιφάνειας του ναού και έτσι έλαμψε ο ναός με την ομορφοφτιαγμένη πέτρινη κατασκευή του.

Αλλά και ο εσωτερικός χώρος του ναού καθαρίστηκε με πρωτοβουλία μελών του Συλλόγου μας, τόσο με προσωπική εργασία, όσο και με μίσθωση γυναικών, ώστε ο ναός έλαμψε και στον εσωτερικό χώρο. Παράλληλα έγινε κατάβρεγμα του δρόμου τόσο το απόγευμα, όσο και το πρωί της εορτής. Το απόγευμα της Τρίτης 25/7 έγινε πανηγυρικός εσπερινός στον υπαίθριο χώρο του ναού χοροστατώντος του π. Κ. Σαρή γιού του αείμνηστου παπά Βελιού.

Πολύς ο κόσμος, με την παρουσία του Νομαρχιακού Συμβουλίου Ν. Νικολιά, των Δημ. Συμβούλων του Δήμου Κύμης Τρ. Βολιώτη και Γ. Νικολιά, του Προέδρου του Προοδευτικού Συλλόγου Ανδρονιάνων Δημήτρη Λύκου, μελών του ΔΣ του Συλλόγου και του Τοπικού Συμβουλίου του χωριού.

Η λιτάνευση της εικόνας της Αγ. Παρασκευής

Ο Σύλλογος είχε φροντίσει να μεταφέρει καθίσματα στον υπαίθριο χώρο και έτσι οι γηραιότεροι και οι έχοντες ανάγκη παρακολούθησαν τον θαυμάσιο εσπερινό καθημένοι.

Μετά τον εσπερινό, η εικόνα της Αγ. Παρασκευής μεταφέρθηκε στη θέση Αλώνια και από εκεί ξεκίνησε η λιτάνευσή της μέσα από τους δρόμους του χωριού και με τελική κατάληξη την κεντρική εκκλησία των Εισοδίων της Θεοτόκου. Η συμμετοχή του κόσμου ήταν μεγάλη, τόσο από το χωριό, όσο και από τα γύρω χωριά αλλά και την Αθήνα.

Την επόμενη ημέρα Τετάρτη

26/7 στο χώρο της Αγ. Παρασκευής έγινε ο όρθρος και η θεία λειτουργία χοροστατώντος πάλι του π. Κ. Σαρή με αρτοκλασία των μελών του Συλλόγου και των προσκυνητών. Παρέστησαν ο δήμαρχος Κύμης Γ. Σιδεράκης με μέλη του δημοτικού συμβουλίου - οι οποίοι είχαν προσκληθεί από τον Σύλλογό μας και ανταποκρίθηκαν σ' αυτή την πρόσκληση, ο πρόεδρος και τα μέλη του τοπικού συμβουλίου του χωριού μας, καθώς και ο πρόεδρος και μέλη του ΔΣ του Συλλόγου μας. Στο κήρυγμά του ο ιερέας αναφέρθηκε στο βίο της

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΕΛ. 4

Ο ιερομόναχος π. Συμεών στα Εισόδια της Θεοτόκου

Τι μας γράφουν οι αναγνώστες μας

Επιστολή Γεωργίου Ι. Λύκου

Από τον συγχωριανό μας Γεώργιο Ι. Λύκο λάβαμε την παρακάτω επιστολή
 Προς Νομάρχη Εύβοιας κ. Παπανδρέου και Δήμαρχο Κύμης κ. Σιδεράκη
 Κοινοποίησης : «Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΑΝΔΡΟΝΙΑΝΩΝ»

Θέμα: Κατολίσθηση δρόμου από 27/3/1998
 Κύριε Νομάρχη και κύριε Δήμαρχε,
 Με την παρούσα επιστολή θέλω να επαναφέρω στη μνήμη σας την κατολίσθηση του δρόμου που συνδέει τα δύο χωριά ΔΕΝΔΡΑ και ΒΙΤΑΛΑ.

Όπως θα διαπιστώσατε με την επίσκεψή σας στην κατολισθίσιμη περιοχή, θα καταλάβατε ότι διατρέχει άμεσο κίνδυνο ολίσθησης - ίσως και ολόκληρο το χωριό - αν δεν φτιαχτεί (έστω και προσωρινά) ο δρόμος. Με το άνοιγμα του δρόμου αυτού, όπως καλώς γνωρίζεται, έκοψαν τη πλαγιά που κρατούσε το χωριό.

Η κακοτεχνία δε του δρόμου που δεν αφήνει τα νερά της βροχής να πάνε στο ποτάμι, λόγω του ότι δεν υπάρχει στο χαντάκι του δρόμου τοιμάντο, ώστε να δημιουργεί το λεγόμενο «σκαφιδάκι» για να φεύγει το νερό, ενισχύει το ήδη υπάρχον πρόβλημα.

Ας αναφερθεί ακόμα παρενθετικά, ότι με τις συνεχείς βροχοπτώσεις των χειμώνων, τα νερά του δρόμου «ποτίζουν» το έδαφος με συνέπεια να παρασύρεται ολοένα και πιο πολύ αυτό, μαζί μ'ένα μέρος του δρόμου. Τώρα που

παραμένει ακόμα ο δρόμος σ'αυτή την επικίνδυνη κατάσταση, παρά τις υποσχέσεις που είχατε δώσει κατά την επίσκεψή σας στην περιοχή, σας καλώ να δείξετε λίγο ενδιαφέρον για την σοβαρότητα της παρούσας κατάστασης.

Ασφαλώς θα θυμάστε τις κατά καιρούς μικρο - κατολισθήσεις του παρελθόντος, η τότε Νομαρχία έστειλε μηχανικούς που διαπίστωσαν τον άμεσο κίνδυνο που διέτρεχε συγκεκριμένα το σπίτι του κ. Βαγγέλη Λύκου. Έτσι φτιάξανε κάποιο τοιχίο και σώθηκε το σπίτι από βέβαιη κατολίσθηση.

Αναφέρω το συγκεκριμένο παράδειγμα και γίνονται τόσο σαφείς για να καταλήξω στην αναγκαιότητα της επαναδημιουργίας του δρόμου. Και αυτό όχι μόνο, γιατί αυτός ο δρόμος είναι το κύριο και συνάμα ασφαλέστερο πέρασμα που ενώνει τα χωριά των Ανδρονιάνων και Δένδρων με τη Κύμη, αλλά και επειδή κινδυνεύουν μια σειρά σπιτιών μαζί με το δικό μου (το οποίο έπληξε περισσότερο η κατολίσθηση της 27/3/98).

Παρακαλώ, λοιπόν, όπως επιστεύσατε τις διαδικασίες για την κατασκευή του δρόμου πριν την έναρξη της χειμερινής περιόδου.

Ελπίζω στην κατανόησή σας και σας ευχαριστώ εκ των προτέρων.

Με εκτίμηση
 Γιώργος Ι. Λύκος

Καλντερίμια στους Ανδρονιάνους

Το χωριό μας, ο Δήμαρχός μας Γιώργος Σιδεράκης σωστά το έχει συμπεριλάβει μεταξύ άλλων στους παραδοσιακούς οικισμούς της περιοχής του Δήμου Κύμης.

Έτσι επανειλημμένα αναφέρεται στη δημιουργία, καλντεριμιών αντί τοιμάντοστρώσεων και ασφαλτοστρώσεων στους εσωτερικούς δρόμους των Ανδρονιάνων.

Αυτό μας επαναβεβαίωσε και στην ΗΜΕΡΙΔΑ της 3.6.2000 στους Ανδρονιάνους ότι θα ξεκινήσει με το πρώτο καλντερίμι από «ΣΙΝΑΝΑ - ΜΠΟΥΚΑΡΕΖΟΥ - Εκκλησία ΕΙΣΟΔΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ».

Όμως αμέσως μετά πληροφορηθήκαμε, ότι ο Δήμος προγραμματίσει επιστρώσεις των δρόμων του χωριού με κυβόλιθους. Κατόπιν αυτού το Δ.Σ. του Συλλόγου απέστειλε στον Δήμαρχο Κύμης το παρακάτω FAX:

Κύριε Δήμαρχε
 Το Δ.Σ. του Συλλόγου Ανδρονιάνων

πληροφορήθηκε την εντολή σας για μεταφορά κυβόλιθων στο Δημοτικό Διαμέρισμα Ανδρονιάνων προς επίστρωση ορισμένων δρόμων σε εφαρμογή σχετικής παράκλησης του Συλλόγου μας κατά την ημερίδα της 3.6.2000.

Μετά λύπης μας λοιπόν διαπιστώσαμε, ότι προγραμματίσατε τη δημιουργία καλντεριμιών με επίστρωση δια κυβόλιθων, κάτι που ουδέποτε υπήρξε στην περιοχή μας και που είναι αντίθετο με την αισθητική και την παραδοσιακή αρχιτεκτονική του χωριού μας.

Ως εκ των ανωτέρω παρατιθεμένων απόψεών μας που είναι και απόψεις των κατοίκων του χωριού μας, σας παρακαλούμε να αναθεωρήσετε την απόφασή σας αυτή για επίστρωση τμημάτων δρόμων με κυβόλιθους και να τους αντικαταστήσετε με πλάκες της γύρω περιοχής.

Μετά το παρακάτω FAX ο Δήμαρχος μας διαβεβαίωσε, ότι θα ακυρωθεί αυτή η επίστρωση και ότι σύντομα θα ξεκινήσει η δημιουργία καλντεριμιών με τοπική πέτρα.

Ευχαριστήριο

Το Δ.Σ. του Προοδευτικού Συλλόγου Ανδρονιάνων ευχαριστεί εγκάρδια την Υπουργό Εθνικής Οικονομίας Γιάννη Παπαντωνίου και τον Διευθυντή του Γιώργου Μαρλέτη - που όπως έχουμε σε προηγούμενο φύλλο μας κάνει γνωστό, κατ'αρχήν από την γειτονική μας Σκύρο - για την οικονομική ενίσχυση προς τον Σύλλογό μας ύψους 500.000 δρχ. από το Ειδικό Κρατικό Λαχείο.

Προβλήματα μεταφοράς των παιδιών στα σχολεία

Την περασμένη σχολική περίοδο (1999-2000) είχαμε προβλήματα με τη μεταφορά των παιδιών από τα λεωφορεία του ΚΤΕΛ. Το ΚΤΕΛ δεν έστελνε τα λεωφορεία ισχυριζόμενο ότι τα εμπόδιζαν κλαδιά δένδρων σε μερικά σημεία του δρόμου. Το Τοπικό Συμβούλιο, οι γονείς και οι μαθητές με επιστολή τους προς τη Διεύθυνση του ΚΤΕΛ παραπονέθηκαν γι' αυτή την κατάσταση. Η απάντηση του ΚΤΕΛ ήταν: «Καθαρίστε το δρόμο από τα κλαδιά για να ξαναστελνουμε τα λεωφορεία». Στη συνέχεια ζητήθηκε από τις υπηρεσίες του Δήμου να λύσουν το πρόβλημα που ταλαιπωρούσε τα παιδιά.

Η απάντησή του Δήμου ήταν: «Δεν είναι θέμα δικό μας, είναι θέμα της Νομαρχίας» (επειδή ο δρόμος είναι νομαρχιακός). Η νομαρχία έστειλε τελικά το κατάλληλο όχημα, καθάρισε το δρόμο όταν είχε λήξει και η σχολική χρονιά, ενώ μέχρι τότε τα παιδιά αναγκάζονταν να περπατούν στο σχολείο, τότε με ταξί και τότε με τα αυτοκίνητα κάποιων γονιών.

Όμως και φέτος παρατηρείται το ίδιο πρόβλημα. Τα λεωφορεία έρχονται μέχρι την είσοδο του χωριού και με την ίδια δικαιολογία δεν συνεχίζουν μέχρι τα δένδρα.

Εάν ξεκινήσουμε την ίδια διαδικασία προβλέπουμε ότι τα παιδιά θα υποβληθούν πάλι στην ίδια ταλαιπωρία.

Γι' αυτό εμείς προτείνουμε την άμεση παρέμβαση του Δήμου, επειδή πιστεύουμε ότι ο δρόμος μπορεί να καθαριστεί αν ο Δήμος διαθέσει ένα μικρό φορτηγό και δύο εργάτες για μια μέρα.

Οι γονείς των μαθητών

Στίχοι του Γιάννη Καλαμπάλικη (Σόλιγκα)

Η φετινή εκδήλωση που έγινε στο χωριό μας με επιτυχία έληξε χάρη στο σύλλογό μας.

Όλοι δουλέψανε σωστά στο πόστο που είχαν πάρει

Και η φετινή πανήγυρη είχε περίσσια χάρη.

Με ζήλο εδουλέψανε όλοι για το χωριό μας κι ο πρόεδρος ως αρχηγός πάνε στο Σύλλογό μας

Με το τραγούδι την πενιά του Γιάννη του Λεμπέση ο κόσμος μερα

Για το χορό της 19ης Αυγούστου

κλώθηκε και είχε γίνει φέσι

Με πάθος ετραγούδησε και τις γλυκιές πενιές και ο καθένας από μας ρίξαν τις ζέϊμπεκιές τους.

Οι γέροι εχορεύανε γιατί μερακλωθήκαν για τα τραγούδια τα παλιά που πάλι ακουστήκαν.

Όλοι τον εθαυμάσαμε και τ'όχουμε καμάρι που η περιοχή μας έβγαλε τέτοιον παλιόκαρι

Και στο χωριό μας μπράβο του που όλοι συμμετείχαν με το ενδιαφέρον τους και με το κέφι που'χουν.

Σύμβουλοι πολιτικοί και μέλη άλλων Συλλόγων την εκδήλωση χαιρέτησαν σαν επήρανε το λόγο.

Και τώρα δώ τελειώσαμε περάσαμε ωραία του χρόνου να μαστε καλά πάλι μαζί παρέι

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γάμοι

Στις 21 Μαΐου 2000 η Βίκη Ν. Χρυσάγη και ο Βασίλειος Τσιαντής παντρεύτηκαν στην Αθήνα στον Ι. Ναό Αγ. Δημητρίου Πετρούπολεως. Μετά την τελετή ακολούθησε ωραίο γλέντι σε κοσμικό κέντρο μέχρι πρωίας. Ευχόμαστε στους νεόνυμφους να ζήσουν ευτυχισμένοι.

Γεννήσεις

1) Στις 16-6-2000 κορίτσι του Ιωάννη Κ. Κρινή και της Δήμητρας Μάρκου.
 2) Στις 12-8-2000 κορίτσι του Νικολάου Ε. Νικολιά και της Μαρίας Βογιατζή.
 3) Στις 13-7-2000 αγόρι του Σταύρου Θ. Δήμου και της Ελένης Σπύρου.
 4) Στις 28-8-2000 κορίτσι του Κων/νου Τζαφέρα και της Αικατερίνης.
 Ευχόμαστε στους γονείς να τους ζήσουν.

Βαπτίσεις

1) Θεοφίλου Ευαγγελία του Ιωάννη και της Ζωής Τσομάκα (9-7-2000).
 2) Τσομάκας Κων/νος του Βασιλείου (20-6-2000).
 Ευχόμαστε στους γονείς να τους ζήσουν.

Θάνατοι

1) Σαπουτζή Παναγιώτα του Γεωργίου (4-9-2000).
 2) Κρητσιμά Αικατερίνη του Διαμαντή (29-8-2000).
 3) Βελισσαράκος Ιωάννης του Αντωνίου (30-7-2000).
 Εκφράζουμε τα συλλυπητήριά μας στις οικογένειες και τους συγγενείς των εκλειπόντων.

Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΑΝΔΡΟΝΙΑΝΩΝ

Διμηνιαία Πολιτιστική & Κοινωνική Εκδοχή του
 «ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
 ΑΝΔΡΟΝΙΑΝΩΝ ΕΥΒΟΙΑΣ»

Ιδιοκτήτης-Εκδότης
 ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
 ΑΝΔΡΟΝΙΑΝΩΝ ΕΥΒΟΙΑΣ

Υπεύθυνος σύνταξης:
 (σύμφωνα με το νόμο)
 ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Κ. ΛΥΚΟΣ
 Πρόεδρος Δ.Σ.

Υπεύθυνοι Ύλης:
 ΝΙΚΟΣ ΚΑΛΑΜΠΑΛΙΚΗΣ
 ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΡΔΑΣΗΣ
 ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΥΚΟΣ
 ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΣΠΥΡΟΥ
 ΝΙΚΟΣ ΧΡΥΣΑΓΗΣ

Επιμέλεια - Παραγωγή
 Ηλεκτρονική σελιδοποίηση
 ΚΟΝΤΟΜΙΧΗ ΤΑΣΟΥΛΑ
 ΤΗΛ. 3427055

Ενός κακού μύρια έπονται

Κακό, στην προκειμένη περίπτωση, οι επί τόσα χρόνια ολιγόωρες ημερήσιες και πολυήμερες διακοπές της υδροδότησης των χωριών της περιοχής Κύμης τους καλοκαιρινούς μήνες από το δίκτυο Μανικίων και Βρύσης. Μύρια, το θολό νερό που ρέει από τις βρύσες από τις αρχές Αυγούστου στα περισσότερα χωριά της περιοχής.

Ο λόγος, η πτώση της στάθμης των φυσικών ταμιευτήρων και πηγών. Αιτία, η μακρά περίοδος ανομβρίας και η αύξηση των επισκεπών στην περιοχή, με αποτέλεσμα την κατακόρυφη αύξηση της κατανάλωσης νερού.

Πώς αντιμετώπισαν οι κάτοικοι το πρόβλημα; Οι έχοντες την οικονομική ευχέρεια αγοράζαν κούτες-κούτες το εμφιαλωμένο νερό, οι δε μη έχοντες, δηλαδή οι φτωχοί και συνταξιούχοι, κατέληξαν στην πατέντα σούρωμα ή βράσιμο του θολού νερού.

Το πρόβλημα δεν είναι τωρινό. Από τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του δικτύου διαπιστώθηκε η μη επαρκής υδροδότηση της περιοχής, με αποτέλεσμα ορισμένα χωριά (Κύμη - Οξύλιθος - Βίταλα) να κινθούν μεμονωμένα και να πετύχουν νέες πηγές υδροδότησης για τα χωριά τους.

Βλέπετε, ο άνθρωπος με την βίαιη παραβίαση του περιβάλλοντος, την αλόγιστη χρήση της βιοτεχνολο-

γίας, την άπληστη εκμετάλλευση των φυσικών πόρων και όλα αυτά για το γρήγορο μεγάλο κέρδος έχει δημιουργήσει τέτοιες βλάβες στο γήινο οικοσύστημα, που αν ληφθούν τώρα δραστικά μέτρα, υπάρχει περίπτωση μετά από αρκετές δεκαετίες να επανέλθει η φυσιολογική αρμονία. Κάθε καθυστέρηση ίσως αποβεί καταστροφική και μοιραία για τον ίδιο τον άνθρωπο.

Αποτέλεσμα όλων των παραπάνω, όπως είχαμε και στο προηγούμενο φύλλο αναφερθεί, είναι οι αλλαγές στις κλιματολογικές συνθήκες και στην φετινή με τα δυσάρεστα αποτελέσματα λειψυδρία. Η ενεργοποίηση για την επίλυση του προβλήματος ύδρευσης στο Δήμο μας πρέπει να είναι άμεση. Για εξεύρεση νερού, όπως έχει επανειλημμένα τονίσει και ο Περιφερειάρχης Στερέας Ελλάδος και Ευβοίας, διατίθενται χρήματα.

Όλοι οι φορείς, Σύλλογοι και κάτοικοι, θα συνδράμουν οποιαδήποτε δημοτική ενέργεια επί του θέματος, αρκεί ο Δήμαρχος να μας γνωστοποιήσει τις προθέσεις και ενέργειές του, που στόχο θα έχουν το φετινό καλοκαιρινό πρόβλημα νερού να είναι ανάμνηση για το καλοκαίρι του 2001.

Η συντακτική επιτροπή

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΧΟΡΟΥ ΜΑΣ ΣΤΙΣ 19.8.2000

ΕΣΟΔΑ:	ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΦΑΓΗΤΩΝ-ΠΟΤΩΝ	2.954.000
	ΛΑΧΕΙΟΦΟΡΟΣ ΑΓΟΡΑ	935.000
	ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΑΝΑΦΥΚΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ στις 21.8	35.000
	ΣΥΝΟΛΟ	3.924.000
ΕΞΟΔΑ:	ΚΡΕΑΤΑ - ΜΠΕΛΙΑΣ	151.000
	ΛΑΓΟΣ	160.000
	ΠΟΤΑ-ΑΝΑΦΥΚΤΙΚΑ ΚΑΛΟΥΔΗΣ	477.500
	ΦΕΤΑ ΚΑΛΟΥΔΗΣ	40.000
	ΨΩΜΙ ΚΕΡΑΤΣΑΣ	50.000
	ΝΤΟΜΑΤΕΣ-ΑΓΓΟΥΡΙΑ κ.λ.π	12.000
	ΑΠΟ ΚΩΤΣΗ-ΜΠΟΝΟ (διάφορα)	25.280
	ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΜΠΟΛ ΣΑΝΙΤΑΣ	52.200
	ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΔΙΑΦΟΡΑ (ΠΑΓΟΣ, ΠΟΤΗΡΙΑ, ΠΙΑΤΑ)	138.000
	2 ΚΑΖΑΝΑΚΙΑ, ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ, ΧΡΩΜΑΤΑ ΜΑΡΙΝΑΓΗΣ	65.400
	ΡΑΔΙΟ ΑΛΦΑ	30.000
	ΕΝΟΙΚΙΑΣΗ ΚΑΘΙΣΜΑΤΩΝ-ΤΡΑΠΕΖΙΩΝ (Καρακάδης)	100.000
	ΕΡΓΑΤΙΚΑ (Καθαρισμός χώρου)	60.000
	ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ	800.000
ΣΥΝΟΛΟ		2.161.380
	3.924.000 - 2.161.380 =	1.762.620
ΚΕΡΔΟΣ:		1.762.620

ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
 Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ Δ. ΛΥΚΟΣ Ο ΤΑΜΙΑΣ Ν. ΧΡΥΣΑΓΗΣ

Οι τυχεροί αριθμοί της Λαχειοφόρου αγοράς:

Ο αριθμός	651	κέρδισε το μοσχαράκι
Ο αριθμός	1258	κέρδισε το κατσίκι
Ο αριθμός	627	κέρδισε ένα τενεκέ λάδι
Ο αριθμός	980	κέρδισε ένα τενεκέ τυρί

Η ιστορία του χωριού μας Ανδρονιάνοι - Δένδρα

Γράφει ο Γιώργος Νάνος

Α) ΙΣΤΟΡΙΑ - ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΑΝΔΡΟΝΙΑΝΩΝ:

Για την ονομασία του χωριού επικρατούν τρεις εκδοχές.

1) Από τα πολλά σπήλαια (άντρα) που βρίσκονται στα κοντινά βουνά.

2) Από τον πρώτο οικιστή με το όνομα Ανδρώνας

3) Από τους εύσωμους άνδρες
Η Γραφή ΑΝΔΡΟΝΙΑΝΟΙ, το ΔΡΟ με Ομικρον και άλλοτε με Ωμέγα, όπως μαρτυρούν αρκετά επίσημα έγγραφα. Σήμερα έχει επικρατήσει να γράφεται με Ομικρον.

Για την ιστορία του χωριού δεν υπάρχουν γραπτές αποδείξεις για τις παλαιότερες εποχές.

- Οι αρχαιολόγοι έχουν βρει απομεινάρια από αρχαία τείχη, και αρκετά Οστρακα (κατακεραματισμένα πήλινα είδη) επίσης κοντά στο χωριό στην περιοχή του Αγίου Γεωργίου στο κτήμα του Γ. Σάρλη (σήμερα ανήκει στην εγγονή του Αικατερίνη Γ. Νάνου - Νικολιά) κατά τη διάρκεια εσκαφής για εξορυξη λιγνίτη ανακαλύφθηκε θαλαμοειδής Μυκηναϊκός Τάφος γύρω στα 1940, ο οποίος και ανασκάφηκε από τον αρχαιολόγο Θρεψιάδη. Ευρέθησαν δύο ξίφη με χρυσή διακόσμηση, χάλκινη αιχμή λόγχης και ένα πριόνι. Τα είδη αυτά δεν γνωρίζουμε που ευρίσκονται σήμερα.

Είναι βέβαιο ότι η περιοχή μας λόγω του καλού κλίματος και της εύφορης γης εκατοικείτο από τα αρχαία χρόνια.

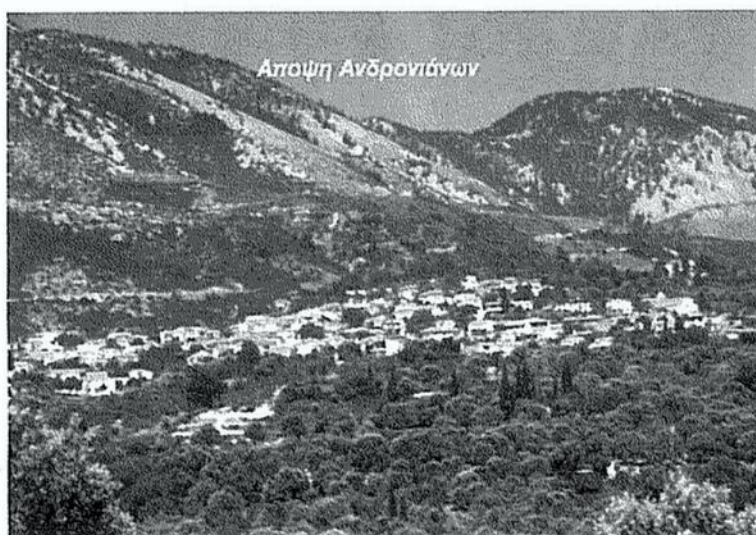
Με την άφιξη των φράγγων το 1205 στην Εύβοια καταφθάνουν πολλοί συγγενείς και φίλοι των Αρχηγών, και καταλαμβάνουν πολλές περιοχές της. Εδώ στην περιοχή του τέως Δήμου Κοτυλαίων έρχεται ο Ιππότης VALOIS (Βαλούα) και εγκαθίσταται σε κάποιον από τους υπάρχοντες συνοικισμούς, προφανώς εις των περιοχών των Καλημεριανών.

Από τότε η περιοχή όλη και φυσικά και η έδρα παίρνει το όνομά του. Για τους Λατίνους, όπως αναφέρεται σε έγγραφα του Βατικανού, αυτό το μικρό φέουδο λέγεται guaddam cas tellum castrum VALLA για τους ντόπιους όμως που απεχθάνονται τους μεγάλους τίτλους το βαπτίζουν Καστροβαλάς από το «Κάστρο του Βαλούα». Αυτή η ονομασία έφτασε μέχρι την εποχή μας, την ίδια εποχή οι φράγγκοι χτίζουν για να ισχυροποιήσουν τις θέσεις τους, πύργους και καστέλια σε όλη την Εύβοια, ή επιδιορθώνουν τα υπάρχοντα Βυζαντινά.

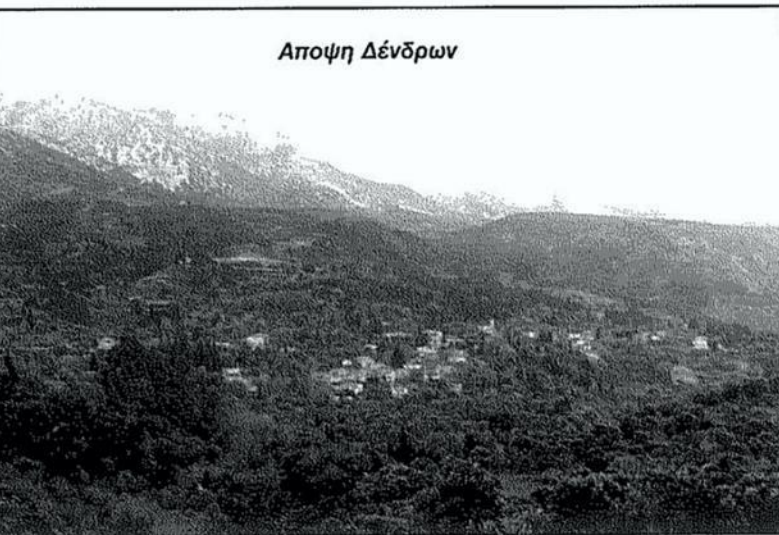
Στην περιοχή της Κύμης και του Καστροβαλά κτίζουν το κάστρο. Στην Μονή Σωτήρος Κύμης, στο Βίταλο (Άγιος Μανδύλιος) στο Πύργο - Κουρούνη και Κάδι. Τα χωριά μας όλα και φυσικά και οι Ανδρονιάνοι ανήκουν πια στο φέουδο των φράγγων και αναφέρονται με το βαπτιστικό που τους έδωσαν οι ίδιοι.

Η τύχη τους είναι κοινή όπως και η ονομασία τους. Αργότερα με την κατάληψη όλης της Εύβοιας (1470) από τους Τούρκους, η περιοχή όλη του Καστροβαλά γίνεται Τούρκικο τσιφλίκι ... οι δε κάτοικοι των χωριών υποφέρουν τα πάνδεινα. Από τρία κατάστιχα τούρκικα, τα οποία ευρέθηκαν προ ετών και αναφέρονται σε τρεις απογραφές που έκαναν οι Τούρκοι μαθαίνουμε ότι, στην απογραφή του 1474 ο Καστροβαλάς (κατά τους Τούρκους Καστέλα Βαλά) είχε 159 σπίτια (οικογένειες) και 13 χήρες, και το 1512 είχε 381 σπίτια, 37 χήρες και 32 αγάμους. Πρέπει εδώ, να τονίσουμε πάλι, ότι όλη περιοχή με τα χωριά ή μικροσυνοικισμούς καθ'όλη την διάρκεια της τουρκοκρατίας είναι τσιφλίκι τούρκικο και γι'αυτό δεν αναφέρονται τα ονόματά τους.

Για το χωριό των Ανδρονιάνων υπάρχει γραπτή σημείωση σε εκκλησιαστικό ευαγγέλιο (που φυ-

Αποψη Ανδρονιάνων

Αποψη Δένδρων

λάσσεται στην εκκλησία του χωριού) δια χειρός του τότε ιερέως, σε ημιβυζαντινή γραφή με ημερομηνία 21 Μαρτίου 1778.

«Το παρόν και μέρος, άγιου Ευαγγελίου ηγοράσθη δι' έραν των, ενοριτών του χωριού Ανδρονιάνων (Καστροβαλά) και όστις το καταστρέψει την αράν (κατάρρα) μου να έχει».

1778 Μαρτίου κα' Το 1833 αποχωρούν και οι τελευταίοι Τούρκοι απ' την Εύβοια αφού κατάφεραν να πουλήσουν τα κτήματά τους - τα οποία είχαν αποκτήσει με απατηλούς και απάνθρωπους τρόπους - Στα μέρη μας, τα οποία είχαν σχεδόν ερημωθεί από τους Τούρκους, ήρθαν αρκετοί Νησιώτες και κυρίως Σαμιώτες και αγόρασαν κτήματα από τους Τούρκους και εγκαταστάθηκαν σε αυτά. Πολλοί από τους σημερινούς κατοίκους των χωριών μας είναι απόγονοί τους.

Το 1835 με τη σύσταση των Δήμων όλα τα χωριά μας, μαζί με τα χωριά της περιοχής των κοινοτήτων σχηματίζουν τον πρώτο Δήμο Κοτυλαίων με έδρα τις Κονίστρες. Υστερα από διαμαρτυρίες των κατοίκων και ενέργειες στη Γραμματεία (Υπουργείο) Εσωτερικών, καθώς και την ευνοϊκή αναφορά του Επάρχου προς την Νομαρχία απεφασίσθη ο χωρισμός του Δήμου σε δύο. α) Ο Δήμος Κονιστρίων με έδρα τις Κονίστρες και β) Ο Δήμος Κοτυλαίων με έδρα τους Καλημεριανούς. Διασώζεται το έγγραφο του Επάρχου Καρυστίας το οποίο απέστειλε στη Νομαρχία στις 14 Μαΐου 1836 από την Κύμη υπογράφει εν αποουσία του Επάρχου ο βοηθός του Λ. Αραβαντινός.

Προτείνει το διαχωρισμό του συσταθέντος αρχικά Δήμου λόγω μεγάλης αποστάσεως των χωριών του Καστροβαλά από την έδρα του Δήμου (Κονίστρες).

Επίσης αναφέρει τη μεγάλη δυσκολία που θα συναντήσουν οι μαθητές για τη μετάβαση στο σχολείο, το οποίο σύμφωνα με τον νόμο θα έπρεπε να ιδρυθεί στην έδρα του Δήμου.

Την αναφορά του την συνοδεύει με μίαν κατάσταση στην οποία αναγράφονται με κάθε λεπτομέρεια τα χωριά που θα περιλαμβάνει κάθε Δήμος, την απόστασή τους από τις έδρες των Δήμων σε λεπτά και τις οικογένειες που έχει κάθε χω-

ριό.
Δήμος Κοτυλαίων: έδρα οι Καλημεριάνοι (90) οικογένειες, Γραμματικιάνοι (27) Κολιάνοι (9) Μαλειτιάνοι (30) Καρασαλιάνοι (15) Τραγιάνοι (12) Βίταλον (12) Χαροκόπου (5) Ανδρονιάνοι (40) Καλιανού (3) Πύργος (40) Κάδι (48) Κακολύρι (29), σύνολο (360) οικογένειες.

Το χωριό Ανδρονιάνοι σιγά - σιγά μεγαλώνει, αναπτύσσεται οικονομικά με την καλλιέργεια της ελιάς, της συκιάς, του αμπελιού, με την υλοτομία του (βουνού) δάσους και την παράλληλη κτηνοτροφία. Η εκτροφή του μεταξοσκώληκα και η μεταξουργία ενίσχυσαν την οικονομία των κατοίκων της.

Το 1925 ο Γεώργιος Φαφούτης ιδρύει εργοστάσιον μεταξουργίας, το οποίο απασχολεί 15 εργάτες.

Λειτουργεί πλέον των 25 ετών και κλείνει λόγω οικονομικών δυσχερειών, περί το 1950. Αιτία, η πτώση της τιμής του μεταξιού, λόγω προσφορής φθηνών υφαντικών ινών, νέας τεχνολογίας.

Πολλοί από τους κατοίκους του, παράλληλα με την καλλιέργεια των αγρών, απασχολούνται και στην αξόρυξη λιγνίτη, για αρκετά χρόνια, στα ανθρακορυχεία της περιοχής.

Αργότερα με την στενότητα των εργασιών θα φύγουν αρκετοί κάτοικοι του, για καλύτερη τύχη, στην Αμερική, Αυστραλία, Γερμανία, Βέλγιο, Αθήνα, Χαλκίδα κ.λ.π.

Αυτό βέβαια παρατηρείται σε όλες τις επαρχίες τις επικρατείας και δεν είναι φαινόμενο μόνο των χωριών μας. Οι Ανδρονιάνοι με τα Δένδρα το 1940 είχαν 1300 κατοίκους, ενώ το 1991 είχαν 597 κατοίκους.

Εκκλησίες: 1. Το καθολικό του χωριού «Εισόδια της Θεοτόκου, κτίστηκε το 1875 με εξαιρετη τοιχοδομική.

Ανακαινίστηκε 1998. Γιορτάζει στις 21 Νοεμβρίου. Παλαιότερα γινόταν μεγάλο πανηγύρι, όπως και του Αγίου Γεωργίου και της Αγίας Παρασκευής.

Εξωκκλησία: Άγιος Γεώργιος, Μεταμόρφωση, Ανάληψη, Προφήτης Ηλίας, Αγία Παρασκευή, Αγίος Σπυρίδων, Αγία Ελεούσα.

Η Αγία Παρασκευή στην πλαγιά του βουνού, κάτω από την κορυφή της Σκάλας με υπέροχη θέα

και κρύο νερό, πλούσια Βλάστηση. Το έτος 1952 το παλαιό εκκλησάκι καταδαφίστηκε και στη θέση του οικοδομήθηκε μικρός ναός βυζαντινού ρυθμού, ένα εξαιρετικό οικοδόμημα. Μέχρι εκεί, πριν λίγα χρόνια, ανοίχτηκε δρόμος για την προσέγγιση των αυτοκινήτων.

Β) ΙΣΤΟΡΙΑ - ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΔΕΝΔΡΩΝ: Στα Δένδρα υπάρχει ο καθολικός ναός του Αη - Γιάννη του θεολόγου, καλλιτεχνικό οικοδόμημα με εξαιρετο κωδωνοστάσιο όμοιο με της Παναγίας της Τηνου.

Ο Ναός οικοδομήθηκε το 1897 από τον Γεώργ. Σταμ. Σπύρου. Ο Απόγονος του Δημήτρη Σπύρου αναπαλαιώσε το κωδωνοστάσιο πρόσφατα, επειδή είχε υποστεί μεγάλες φθορές.

Το όνομα των Καρασαλιάνων προέρχεται από τον πρώτο οικιστή Τούρκο Καρασάλη. Μετονομάστηκε το 1954 σε ΔΕΝΔΡΑ λόγω των πολλών βελανιδιών (Δένδρων) που έχει στην περιοχή κοντά στο χωριό.

Το πρώτο Δημοτικό Σχολείο Ανδρονιάνων χτίστηκε μετά την Επανάσταση γύρω στο έτος 1845, το ισόγειο λιθόκτιστο κτίσμα μιας αίθουσας πλησίον του Καθολικού του χωριού μας. Φιλοξένησε για πολλές δεκαετίες τα παιδιά του χωριού. Μετά την ανέγερση του νέου Δημ. Σχολείου παρέμεινε κλειστό.

Αργότερα, κατά τα χρόνια του παπα-Βελισαρίου Σαρρή, επισκευάστηκε και χρησιμοποιήθηκε σαν Κατηχητικό Σχολείο. Σήμερα είναι κλειστό και ανήκει στην Εκκλησία του χωριού μας.

Το νέο Δημ. Σχολείο των Ανδρονιάνων είναι δωρεά του μεγάλου ευεργέτη Ανδρέα Συγγρού. Εκτίσσει γύρω στα 1905-7 με δύο μεγάλες αίθουσες, γραφείο για τους Δασκάλους και αρκετή αυλή. Επειδή για πολλά χρόνια δεν επαρκούσαν οι δύο αίθουσες η Πολιτεία ενοικίαζε και τρίτη αίθουσα, σε κάποιο σπίτι του χωριού. Υπήρξαν σχολικές χρονιές που το σύνολο των μαθητών περνούσε τους διακόσιους.

Το 1955, προστέθηκε και τρίτη αίθουσα με δαπάνες του Υπουργείου Παιδείας. Σήμερα δυστυχώς παραμένει προσωρινά κλειστό έλλειψη μαθητών. Οι υπάρχοντες φιλοξενούνται στο Δημ. Σχολείο Κονιστρίων.

Στην είσοδο του χωριού σε εξαιρετη θέση βρίσκεται το Ηρώον των Πεσσόντων. Είναι δωρεά του συγχωριανού μας Κων. Σταματίου και του τότε προοδευτικού Συλλόγου του χωριού. Εστηθη το 1939.

Συνοικισμοί: Λενιάνοι στο υψηλότερο σημείο του χωριού (υψομ. 300μ) Οι Λουκανιάνοι στα ανατολικά του χωριού και οι Κωτσάνοι στα νότια. Στο κέντρο του χωριού βρίσκονται τα μαγαζιά και ο φούρνος.

Αγροτικές τοποθεσίες: Παρασκευιάνοι, Βαθρακόρεμα, Στελάνη, Λάτσες Μητρικά, Τσιτσέρεφος, Γούρνα Κολιαρά, Βαβλία, Σίνος, Προφ. Ηλίας, Λάκκοι, Σταυρός Αγ. Παρασκευής, Σαριγκάλια, Αγ. Σπυρίδωνας, Μεταλείο, Κοπανάς, Κακαβάς, Λειβαδάκι, Μαντριά, Σκουρφούδι, Λυκορέματα κ.λ.π.

Πολιτιστικές εκδηλώσεις: Τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια ο Προοδευτικός Σύλλογος Ανδρονιάνων διοργανώνει διάφορες μουσικοχορευτικές εκδηλώσεις στο χωριό. Κάθε καλοκαίρι καλεί συγκροτήματα και ψυχαγωγεί τους κατοίκους. Επίσης, στο σχολείο, έχουν γίνει αρκετές ομιλίες πάνω σε διάφορα θέματα και στις αίθουσες του φιλοξενούνται εκθέσεις.

Ο Σύλλογος κινείται δραστήρια για την βελτίωση του χωριού και την ψυχαγωγία των χωριανών κατά τη διάρκεια των μεγάλων εορτών. Επίσης τώρα και τρία χρόνια εκδίδει τη διμηνιαία πολιτιστική και κοινωνική εφημερίδα «Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΑΝΔΡΟΝΙΑΝΩΝ» που έχει αποσπάσει πλήθος συγχαρητηρίων.

Τα παραδοσιακά σίτια, οι εκκλησίες και τα εξωκλήσια εντυπωσιάζουν τους επισκέπτες με το ιδιαίτερο χρώμα τους. Η πεζοπορία στα υψηλότερα σημεία της περιοχής δικαιώνεται, από την πανοραμική θέα.

Την άνοιξη, η όραση μαγεύεται από τα καταπράσινα τοπία και το κελιάδημα των αηδονιών μεθάει το αυτί, ιδίως τις βραδυνές και πρωινές ώρες. Το καλοκαίρι πολύ δροσερό, ένας τόπος ιδανικός για ξεκούραση, σε μικρή απόσταση απ'τη θάλασσα.

Τέλειος συνδυασμός βουνού (τα Κοτύλια ένα απέραντο πυκνόφυτο και υγιεινό δάσος ελάτης) και θάλασσας με πολλές μορφιές και αξιοθαύμαστα τοπία.

Προσωπικότητες που γεννήθηκαν - δραστηριοποιήθηκαν στους Ανδρονιάνους

Στο χωριό μας μεγάλωσαν αρκετά άτομα που έφτασαν σε ψηλές θέσεις όπως οι στρατηγοί Ευάγγελος Καλαμπαλίκης, ο Βασίλειος Παγώνης και ο Νικόλαος Θεοφίλου (αρχίατρος), καθώς επίσης και οι ιατροί Γιώργος Παγώνης και Βασίλειος Νάνος εξαιρέτοι επιστήμονες άνθρωποι οι οποίοι εξυπηρέτησαν αφιλοκερδώς τους κατοίκους των Ανδρονιάνων και των γύρω χωριών. Ο Γεώργιος Παγώνης είχε διτελέσει παράλληλα, για πολλά χρόνια και Δήμαρχος του Δήμου Κοτυλαίων. Επίσης, στους Ανδρονιάνους γεννήθηκαν οι δάσκαλοι Ευάγγελος Νάνος, Ιωάννης Νάνος, Ευάγγελος Κουτσούμπης και Ελένη Θεοδώρου, οι οποίοι αφιερώθηκαν στο σχολείο του χωριού μας. Τελευταίος διευθυντής του Δ.Σ Ανδρονιάνων διτελέσε ο νυν συνταξιούχος δάσκαλος Νικόλαος Κωστής.

Πρέπει να αναφέρουμε επίσης τους δασκάλους που για πολλά χρόνια δίδαξαν στο σχολείο του χωριού: Αρχοντούλα

Κλαδεμενάκη (35 χρόνια), Χριστίνα Παπαδοπούλου και Μαρία Μεντή.

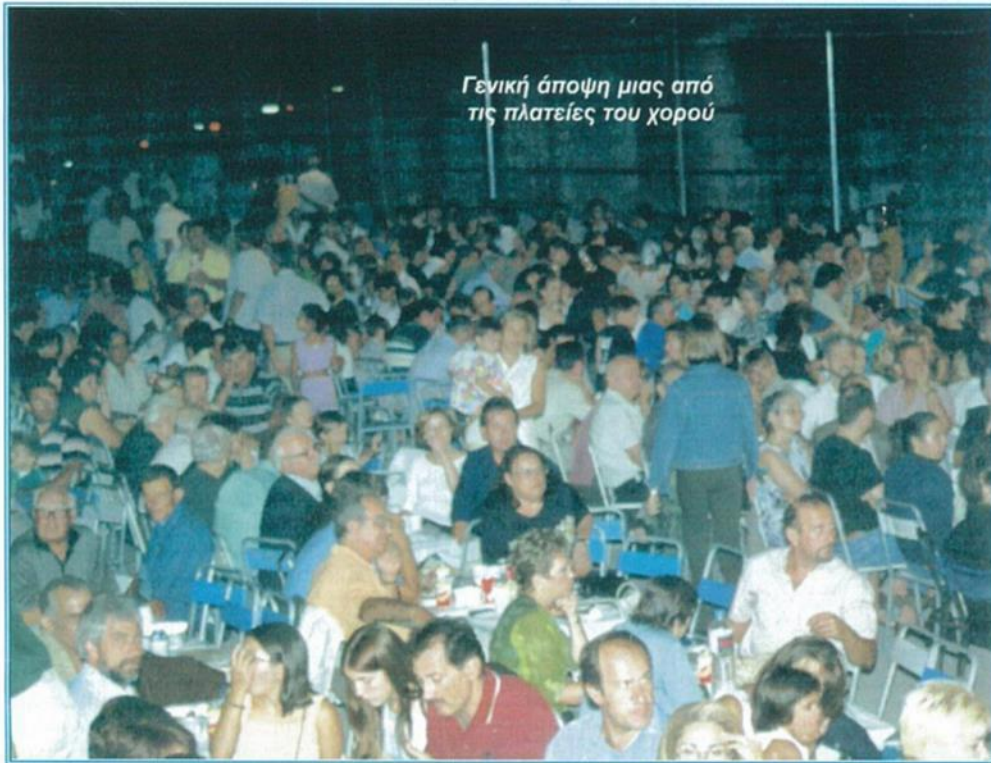
Στην εκκλησία Ανδρονιάνων υπηρέτησαν οι παρακάτω ιερείς: Δημήτριος Παπνικολάου, Γιώργος Σταμέλος, Νικόλαος Καραμούζης, Γιαννης Νικολιάς και Βελισσάριος Σαρρής.

Στο χωριό Δένδρα: ο ιερέας Ευστάθιος Αντωνίου. Μεγάλες προσωπικότητες εν ζωή.

Ο Γιώργης Βαρλάμος ζωγράφος και χαράκτης με σπάνιο ταλέντο, ο μεγάλος μουσικός Γιώργος Κόρος και ο Κων/νος Παπανικολάου από τον δημοσιογραφικό και εκκλησιαστικό χώρο.

Επί πλέον το χωριό μας είναι γεννήτειρα πολλών επιστημόνων, οι οποίοι διακρίνονται σε πολλούς κλάδους της δημόσιας ζωής όπως ανώτεροι δημ. υπάλληλοι, δάσκαλοι, καθηγητές, πανεπιστημιακοί καθηγητές, δικηγόροι, γιατροί, μηχανικοί, γεωπόνοι, πλοίαρχοι, ανώτεροι αξιωματικοί και μεγάλοι επιχειρηματίες.

Ο καλοκαιρινός χορός

Γενική άποψη μιας από τις πλατείες του χορού

Και οι επίσημοι ξεφάντωσαν

Το ΔΣ του Συλλόγου μας είναι αρκετά ευχαριστημένο από την πετυχημένη εκδήλωση στις 19/8. Όλα ήταν θαυμάσια. Η ξάστερη καλοκαιρινή βραδιά, η άριστη προετοιμασία, η χρήσιμη βοήθεια όλων των μελών του ΔΣ του Συλλόγου, τωρινού και προηγούμενων, η καλή και ουσιαστική βοήθεια νέων του χωριού μας, καθώς και η κεφάλτη πενταμελής λαϊκή ορχήστρα με επικεφαλής τον κοντοχωριανό μας συνθέτη-τραγουδιστή Γιάννη Λεμπέση από το Κρεμαστό, συνετέλεσαν στη μεγάλη επιτυχία της φετινής εκδήλωσης.

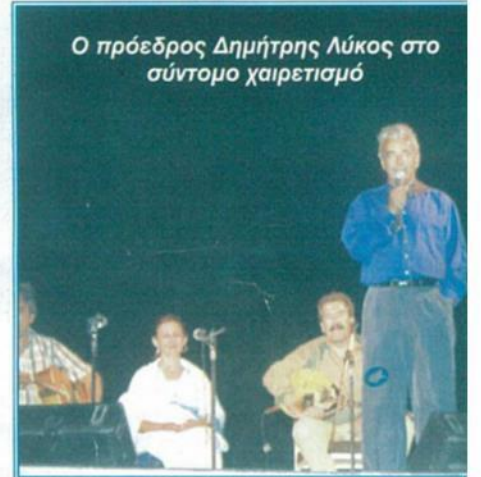
Ο απολογισμός ήταν, όπως αναφερόμαστε στη σελίδα 2, αρκετά καλός.

Οι ταβέρνες του χωριού, με πρώτη την διπλανή στο χώρο του σχολείου του Παντελή Μπαρούμη, δεν λειτούργησαν τη βραδιά εκείνη και αυτό ήταν μια ευγενική χειρονομία εκ μέρους των.

Το ΔΣ τους ευχαριστεί γι' αυτή τους τη στάση. Το ψητό από ντόπιο κρέας ήταν πεντανόστιμο και σε εύχρηστη, υγιεινή συσκευασία, όπως όλα όσα περιείχε το μενού.

Οι τιμές λογικές και η εξυπηρέτηση του κοινού ικανοποιητική. Έτσι το πρόγραμμα σε όλη του τη διάρκεια κύλησε ομαλά.

Ο όμορφος αμφιθεατρικός χώρος των τεσσάρων επιπέδων παραλίγο να αποδειχθεί ανεπαρκής, αφού η προ-

Ο πρόεδρος Δημήτρης Λύκος στο σύντομο χαιρετισμό

σέλευση των συγχωριανών και κατοίκων των γύρω χωριών αλλά και ξένων ήταν σημαντική.

Ο Γιάννης Λεμπέσης ακούρατος και η ορχήστρα του θαυμάσια μπήγαν μέχρι τα ξημερώματα.

Με πολύ κέφι που εύκολα κατέβη στον κόσμο και από αυτόν ξαύστη στην ορχήστρα. Η επαφή ορχήστρας και κοινού ήταν ζωντανή και αμείωτη.

Το κέφι και η διασκέδαση άγγιξε όλους όσους βρέθηκαν την ωραία αυβραδιά εκεί.

Οι κριτικές που ακούσαμε ήταν κατά κύριο λόγο θετικές, τόσο στη διάρκεια του πανηγυριού, όσο και τις επόμενες μέρες.

Ο κόσμος το γλέντησε και το ευ-

Και οι μικροί σε δράση

Μερικοί από αυτούς που εργάστηκαν για την επιτυχία του χορού

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΣΕΛ. 1

τιμώμενης Αγίας και ευχαρίστησε τους παρευρεθέντες και τα μέλη του ΔΣ του Συλλόγου για την προσφορά τους στις εργασίες ευπρεπισμού του ναού και των γύρω χώρων.

Μετά το πέρας της θείας λειτουργίας ο Σύλλογος πρόσφερε

στους παρευρεθέντες τα ωραία παραδοσιακά γλυκίσματα του τόπου μας -τα αμυγδαλωτά- καθώς και αναψυκτικά.

Ακολούθως ο δήμαρχος με τους τοπικούς παράγοντες και τον πρόεδρο του ΔΣ Δημήτρη Λύκο συζήτησαν για αρκετή ώρα για τα προβλήματα του χωριού.

Στις 6 Αυγούστου, ημέρα της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος τελέστηκε η Θ. λειτουργία στο γραφικό ξωκλήσι της Μεταμόρφωσης που βρίσκεται στην δεξιά πλευρά της εισόδου του χωριού μας.

Το Σάββατο 5 Αυγούστου ψάλλθηκε ο εσπερινός και την επομένη, ημέρα Κυριακή η θ. λειτουργία παρουσία πλήθους προσκυνητών με ιερουργούντα τον π. Χρ. Φραγκίσκο.

Τις ίδιες ημερομηνίες έγινε ο εορτασμός και στο ομώνυμο μοναστήρι της ΚΥΜΗΣ με την παρουσία και εκεί πλήθους κόσμου. Στις 11 Αυγούστου, ημέρα Παρασκευή τελέστηκε η θ. λειτουργία στο γραφικό ξωκλήσι του Αγ. Σπυριδώνα, χοροστατούντος του π. Χρ. Φραγκίσκου σε ανάμνηση του θαύματος του Αγ. Σπυριδώνα.

Παρέστη και εκεί πλήθος προσκυνητών.

Για τις κρίσιμες ημέρες του 15αύγουστου και κατά την εορτή της Κοίμησης της Θεοτόκου δεν εφαινετο προοπτική λειτουργίας του καθολικού του χωριού λόγω έλλειψης ιερέα. Με συντονισμένες όμως προσπάθειες μελών του ΔΣ και μελών του Συλλόγου μας και αυτή η δυσκολία ξεπεράστηκε.

Το αποκαλούμενο Πάσχα του καλοκαιριού γιορτάστηκε πανηγυρικά και με μεγάλη λαμπρότητα στο χωριό μας.

Φροντίσαμε και μετακαλέσαμε τον αγιορείτη ιερομόναχο π. Συμεών Αγιοπαυλίτη, πνευματικό πατέρα αρκετών συγχωριανών μας και απολαύσαμε αγιορείτικο όρθρο και θ. λειτουργία το Σάββατο 12, την Κυριακή 13 την Δευτέρα 14 και την Τρίτη 15, εορτή της Μεγαλόχαρης.

Η χαρά και η αγαλλίαση των κατοίκων του χωριού μας ήταν μεγάλη για την απρόσμενη αυτή

μυσταγωγία κατά τις ημέρες αυτές, επιτεύχθηκε δε με την ευλογία του σεβ. Μητροπολίτη μας που έδωσε τη σχετική άδεια. Τις ιερές ακολουθίες παρακολούθησε πλήθος κόσμου από το χωριό μας, τη γύρω περιοχή, αλλά και από άλλα μέρη της χώρας μας.

Την ημέρα της 15ης Αυγούστου γιορτάστηκε λαμπρά και με τον παραδοσιακό τρόπο - τα περιφάρμακα καζάνια με το σφάδα - η Κοίμηση της Παναγίας στα χωριά Οξύλιθος και Καλημεριά- νους με συμμετοχή πλήθους προσκυνητών και την ευλογία του σεβ. Μητροπολίτη μας κ. Σεραφείμ. Παρευρέθησαν επίσης ο νομάρχης Ευβοίας Ν. Παπανδρέου, ο δήμαρχος Κύμης Γ. Σιδεράκης και βουλευτές Εύβοιας.

Την Τετάρτη 23 Αυγούστου γιορτάστηκαν τα εννιάμερα της Παναγίας και η μνήμη του Αγ.

Νικολάου Σικελιώτη (το αγίο της περιοχής μας γραφικό ξωκλήσι της Αγ. ούσας. Την προηγούμενη λη ο όρθρος και ανήμερι λειτουργία χοροστατούνται π. Χρ. Φραγκίσκου.

Ως γνωστόν, η μνήμη του Νικολάου Σικελιώτη γιορτάζεται πανηγυρικά και στο Μετόχι, όπου βρίσκεται ο τάφος καθώς και ο τάφος αγίου.

Την ίδια μέρα έγινε ο πρώτος εορτασμός στην Ι. Μάντζαρη με πλήθος και την παρουσία του Ν. πολιτή μας. Το Σάββατο 19 Αυγούστου τελέστηκε ο εσπερινός και την επομένη 27 Αυγούστου η θ. λειτουργία στον Ι. Ν. Ιωάννη Θεολόγου, όπου τάστηκε η μνήμη του Αγ. νουριού. Χοροστάτησε ο Φραγκίσκος και παρέστη θος προσκυνητών, μέλη

Διανομή του παραδοσιακού σπιτάδου στον Οξύλιθο

ΡΟΣ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΑΣ

Ο υπέροχος Γιάννης Λεμπέσης

ριστήθηκε και με αυτό τον τρόπο ένα βασικό ζητούμενο της εκδήλωσης έγινε πραγματικότητα. Η επαφή μεταξύ των συγχωριανών, για λίγο ή περισσότερο καιρό απύσχα μέχρι τότε, επανήλθε σε πολλές περιπτώσεις γλυκά και ανθρώπινα.

Φυσικά ίσως υπήρξαν και αδυναμίες και δεν έγιναν όλα τέλεια. Το τέλειο είναι κάτι το ανέφικτο αλλά και άεναο σημείο αναφοράς. Πιστεύουμε

όμως ότι την ερχόμενη φορά θα πάμε ένα ακόμη βήμα μπροστά. Αλλωστε, η φετινή επιτυχία μας δίνει το δικαίωμα να αισιοδοξούμε και να σκεφτόμαστε κάτι παραπάνω γι' αυτή την καθιερωμένη πλέον εκδήλωση, δηλαδή για το χωριό και όλους τους συγχωριανούς μας.

Το ΔΣ για μια ακόμη φορά ευχαριστεί εγκάρδια όλους όσους συνέβαλαν στην μεγάλη αυτή επιτυχία.

Το ξεφάντωμα του κόσμου

Το συγκρότημα του Γιάννη Λεμπέση

Πάγκος τροφοδοσίας

ΔΕΙΞΕΙΣ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΑΣ

δημ. συμβουλίου Κύμης, του τοπικού συμβουλίου του χωριού μας και του ΔΣ του Συλλόγου μας.

Τηρήθηκε και πάλι το έθιμο με το πλήθος από τις φανουρόπιπτες που παρασκεύασαν ευλαβείς γυναίκες και ευλόγησε ο ιερέας.

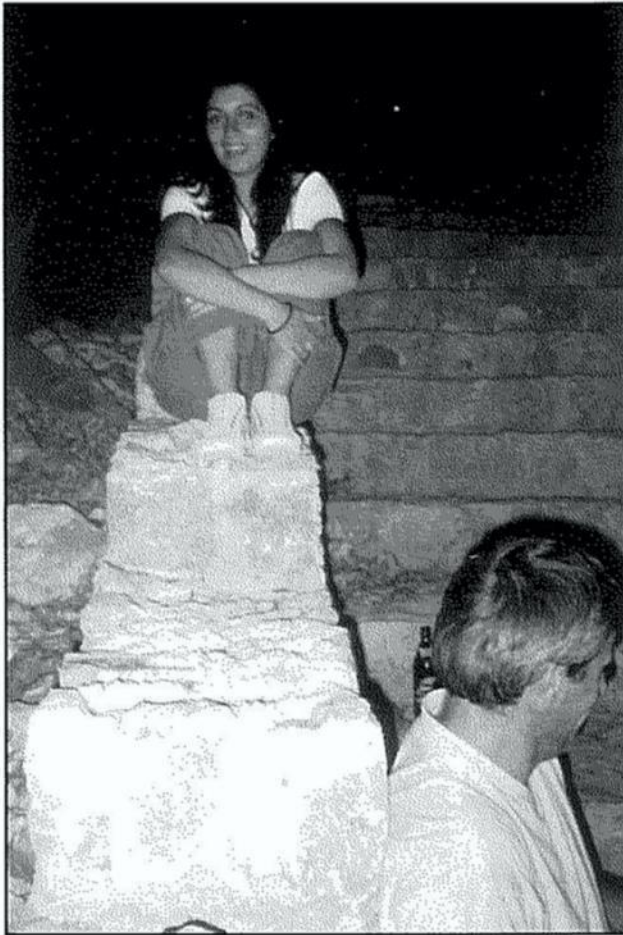
Ο κύκλος των θρησκευτικών εκδηλώσεων του διμήνου αυτού, που ομολογουμένως είναι πολλές έλειψε με τον εσπερινό και τη θ. λειτουργία στο γραφικό ξωκλήσι του Βιτάλου του Αγ. Ιωάννη (της Καζάριας) όπου εορτάστηκε η μνήμη του Αγ. Ιωάννη Προδρόμου (αποτομή κεφαλής) με μεγάλη συμμετοχή προσκυνητών και πολλών συγχωριανών μας.

Την Δευτέρα 28 Αυγούστου εψάλη ο όρθρος και την Τρίτη 29 Αυγούστου η θ. λειτουργία χοροστατούντος του παπα Σούλη.

15 Αυγούστου στους Καλημεριάνους: Από το χώρο της παραδοσιακής γιορτής του σιφάδου διακρίνεται ο Μητροπολίτης και οι επίσημοι

Βραδυνό γλέντι στα παρτέρια της Αγ. Παρασκευής

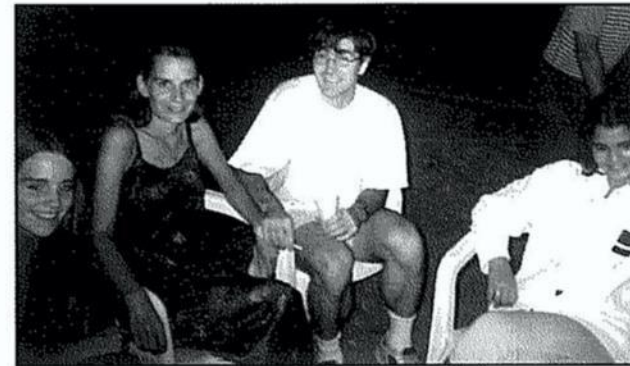
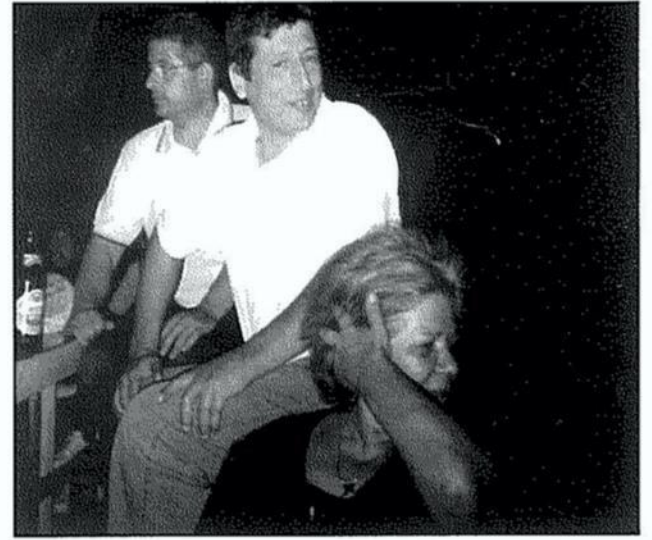
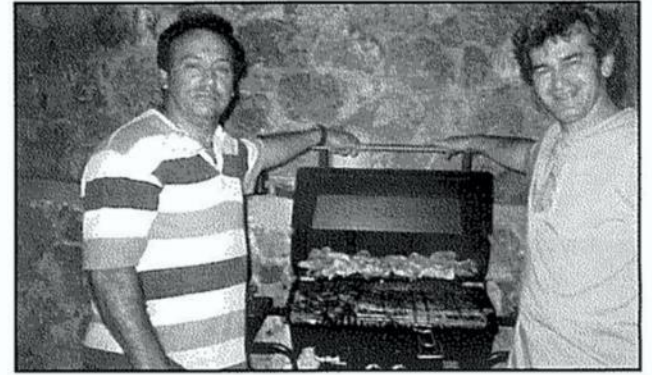

Αμέσως μετά της Παναγίας μια μεγάλη ομάδα συγχωριανών μας περί τα 30 άτομα, οι οποίοι συχνά διασκεδάζαν μαζί αργά το απόγευμα έφθασαν στην Αγ. Παρασκευή τέλεια οργανωμένοι με γεννήτρια, ψησταριές για τα παιδιάκια, σαλάτες και πολλά άλλα εδέσματα που είχαν ετοιμάσει οι καλές σύζυγοι.

Όλα στήθηκαν αμέσως έτσι μόλις νύχτωσε το φως από την γεννήτρια φώτιζε άριστα τα όμορφα λιθόκτιστα τοιχεία. Τα τραπέζια ήταν έτοιμα να υποδεχτούν τα εδέσματα.

Το κέφι δεν άργησε να ανάψει αφού το κρασί και οι μπύρες ήταν σε αφθονία και τα παιδιάκια ζεστά - ζεστά σεβίρονταν από τον Βασίλη Σπανό και τον Δημήτρη Παντελή προς βρώση.

Η επισφράγιση της όμορφης βραδιάς ήταν φυσικά και οι γνωστοί χοροί μας. Φεύγοντας, όλα γύρω στις 10 μ.μ καθαρίστηκαν απόλυτα χωρίς να μείνουν πίσω ίχνη της βραδιάς που είχε περάσει. Παιδιά μπράβο σας να είστε καλά και πάντα έτσι να διασκεδάσετε.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ

Βαρλάμος Ιωάννης.....	1.000
Βενάρδου Βούλα.....	7.000
Γιαννακοπούλου Νίκη.....	50\$ Αυστραλίας
Δήμου Νικόλαος.....	1.000
Θεοδώρου Γεώργιος.....	1.000
Θεοδώρου Ευαγγελία.....	1.000
Ιωακείμ Γεώργιος.....	10.000
Καλαμπαλίκης Γεώργιος.....	5.000
Καλαμπαλίκης Κων/νος (Σόλιγκας).....	10.000
Καλακιδής Προκόπης.....	10.000
Καπετανίου Κων/νος.....	3.000
Καπετανίου Λουλα.....	2.000
Κοντός Δ. Αναστάσιος.....	5.000
Κοντού Αντιγόνη.....	10.000
Κούσουλας Σταύρος.....	1.000
Κων/νου Δημήτριος.....	1.000
Κωστή Αγάθη.....	1.000
Κωστής Γεώργιος.....	1.000
Κωστής Νίκος.....	1.000
Μπελιάς Αναστάσιος.....	1.000
Μπελιάς Κων/νος.....	1.000
Μπίζας Χαράλαμπος.....	1.000
Μπούρας Δημήτριος.....	1.000
Παπαδοπούλου Φωτεινή.....	1.000
Παντελής Παντελής.....	100.000
Παπανικολάου Γρηγόρης.....	1.000
Σπίθα Αργυρούλα.....	2.000
Σταματίου Δημήτρης.....	1.000
Σταματίου Μαρία.....	1.000
Σταμέλος Ευάγγελος.....	5.000
Συρινάκη Ελένη.....	1.000
Συρινάκη Μαρία.....	1.000
Συρινάκης Κων/νος.....	1.000
Συρινάκης Νικόλαος.....	1.000
Χατζηιωαννίδης.....	1.000
ΥΠΕΘΟ.....	500.000

Προσφορές μελών του Συλλόγου για τα έργα εξωραϊσμού και ανάπλασης του χώρου της Αγ. Παρασκευής

Αμπελιώτης Ευάγγελος του Ιωάννη.....	10.000
Αμπελιώτης Ιωάννης του Κων/νου.....	10.000
Αμπελιώτης Κων/νος του Ιωάννη.....	20.000
Βαρλάμος Γεώργιος του Κων/νου.....	5.000
Βολιώτης Τριαντάφυλλος του Ιωάννη.....	20.000
Γεωργούση-Παπακωνσταντίνου Αικατερίνη.....	30.000
Γεωργούσης Αλέξανδρος του Γεωργίου.....	20.000
Γεωργούσης Ιωάννης του Δημητρίου.....	10.000
Ζερμπαλάς Δημήτριος.....	10.000
Ζερμπαλάς Νικόλαος.....	10.000
Θεοδώρου Ευάγγελος του Γεωργίου.....	20.000
Θεοφίλου Ευστάθιος του Δημητρίου.....	20.000
Κοντός Γεώργιος του Βασιλείου.....	10.000
Κουτσούμης Κων/νος του Αναστασίου.....	20.000
Κωστής Κωνσταντίνος του Νικολάου.....	30.000
Λαγός Σπυρίδων του Ιωάννη.....	5.000
Μαξιλάρης Δημήτριος του Βασιλείου.....	10.000
Μπαμπαράκος Δημήτριος.....	10.000
Μπελιάς Νικόλαος του Βασιλείου.....	20.000
Μπελιάς Νικόλαος του Μιχαήλ.....	100.000
Μπελιάς Χαράλαμπος.....	10.000
Νικολιάς Ευάγγελος του Ιωάννη.....	5.000
Παπασπύρου Βασίλειος.....	10.000
Σαρρής Γεώργιος του Βελισσαρίου.....	30.000
Τσαπαλιάρης Γιάννης.....	10.000
Χρυσάγη Μερόπη του Νικολάου.....	10.000
Χρυσάγης Βασίλειος του Παναγή.....	5.000
Χρυσάγης Δημήτριος του Βασιλείου.....	200.000
Χρυσάγης Δημήτριος του Παναγή.....	20.000
Χρυσάγης Εμμανουήλ του Γεωργίου.....	30.000
Χρυσάγης Ευάγγελος του Κων/νου (στη μνήμη του αδελφού του Νικολάου).....	30.000
Χρυσάγης Ηρακλής.....	30.000
Χρυσάγης Κων/νος του Νικολάου.....	20.000

Σε όλους τους παραπάνω το Δ.Σ. του Συλλόγου εκφράζει τις θερμές ευχαριστίες του

ΤΑΜΕΙΟ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΝΔΡΟΝΙΑΝΩΝ 31/8/2000

ΕΣΟΔΑ (από 1/1/2000 - 31/8/2000)

α) Συνδρομές - Προσφορές - Δωρεές (λάβαμε ταχυδρομικώς ή δόθηκαν στον ταμεία ή σε μέλος του Συλλόγου).....	1.954.453
β) Χορός 25/2/2000.....	1.557.000
γ) Λαχειοφόρος αγορά για Εκκλησία Αγ. Ιωάννη Θεολόγου.....	500.000
δ) Λαχειοφόρος αγορά για περίφραξη γηπέδου και εξωραϊσμό παιδικής χαράς.....	330.000
ε) Χορός 19/8/2000.....	3.924.000
ς) Υπουργείο Εθν. Οικονομίας.....	500.000
ζ) Προσφορές για το έργο Αγ. Παρασκευής.....	800.000
η) Διάφορα.....	52.300
Σύνολο.....	9.617.753

ΕΞΟΔΑ (από 1/1/2000 - 31/8/2000)

Συνεστίαση Γ. Συνέλευσης (23/1/2000).....	228.880
Συνεστίαση - Χορός (25/2/2000).....	642.162
Πινάκιδες για το χωριό.....	80.000
Τραπέζι συνεδριάσεων στο πρώην κοινοτικό κατάστημα.....	30.000
Ράδιο ΑΛΦΑ (Διαφήμιση Πάσχα 2000).....	20.000
Αποκριάτικες στολές κ.λ.π.....	170.000
Βραδιά συνάντησης με τη νεολαία Ανδρονιάνων 25/3/2000.....	43.500
Εργασία ελαιοχρωματισμού πρώην κοινοτικού καταστήματος.....	50.000
Χρώματα - Βερνίκια - Σιδηρικά κ.λ.π. για ελαιοχρωματισμούς παιδικής χαράς (γηπέδου και πρώην κοινοτικού καταστήματος).....	261.100

Εξοδα ημερίδας 3/6/2000.....	43.200
Όργανα παιδικής χαράς.....	160.000
Περίφραξη γηπέδου (πλέγματα - λάμες - σωλήνες και εργασία).....	385.000
Τηλεόραση λαχειοφόρου αγοράς περίφραξης γηπέδου.....	51.900
Πγκ-Πογκ (κατασκευή).....	30.000
Αμμοβολή εξωτερικού τοίχου Αγ. Παρασκευής.....	80.000
Πότισμα δενδρυλλίων.....	30.000
Τέσσερα φύλλα εφημερίδας.....	926.080
Αναψυκτικά - Γλυκά - Άρτος Αγ. Παρασκευής.....	60.100
Εξοδα χορού 19/8/2000 (βλέπε σελ. 2).....	2.161.380
Νικολιάς Ευάγγελος (οικοδ. εργασίες Αγ. Ι. Θεολόγου).....	150.000
Αγορά και μεταφορά πέτρας τοίχων Αγ. Παρασκευής (Ε. ΔΗΜΟΥ).....	550.000
Διάφορες εργασίες (βοηθητικές) τοίχων Αγ. Παρασκευής.....	134.000
Υλικά οικοδομών για τα τοιχεία Αγ. Παρασκευής.....	566.000
Κτισίματα τοίχων Αγ. Παρασκευής.....	1.450.000
Ταχυδρομικά έξοδα αποστολής εφημερίδας.....	111.400
Γραφική ύλη.....	58.230
Λαχνοί και έξοδα τυπογραφείου.....	36.400
Καθαρισμός χώρων του χωριού.....	55.000
Σταματίου Δημήτρης (έναντι ελαιοχρωματισμών).....	150.000
Σύνολο εξόδων.....	8.714.332

Σύνολο Εσόδων 9.617.753
Σύνολο Εξόδων 8.714.332
Υπόλοιπο Ταμείου 903.421

Ενα εμπορικό κέντρο διακίνησης του μεταξιού (1800-1928)

Όταν σε συλλεκτικούς τόμους, από αυτούς, που αποτελούν θησαυρίσματα για όσους τα έχουν, βρίσκεις ονόματα πόλεων και χωριών, που έχεις πλέξει τους ιστούς της ζωής σου, η ύλη που παρτίθεται στις σελίδες τους, παίρνει μια άλλη διάσταση, και η κάθε κατάθεσις ασκεί στον τυχερό αναγνώστη μια μαγεία, ή, καλύτερα μια επιρροή υπερηφάνειας, και νοσταλγίας συνάμα, και θέλεις, να διαδράμεις τις αποστάσεις που μένουν σταθερές πίσω, και σου μεταδίδουν την παρουσία τους, αυτήν, που είναι το δικό σου παρελθόν, με την επιθυμία να τις φέρεις στο τωρινό προσκήνιο, και να συγκρίνεις τι έγινε, και τι γίνεται τώρα, στους ίδιους ακριβώς χώρους! Είναι γνωστό, ότι ολόκληρη την περιοχή μας, τη μελέτησαν ξένοι μελετητές, και κατέγραψαν ότι δεν γράφθηκε από την εντόπια κοινωνία, μια όμως, δικαιολογημένη κατάσταση, αφού τα τετρακόσια χρόνια τουρκοκρατίας, που διαδέχθηκαν τις προηγούμενες κατοχές, βύθισαν στο σκοτάδι την ιστορία, και ευτυχώς, τα σημερινά παιδιά, - τα παιδιά! - τα νοιάζονται, τα ψάχνουν, τα προβάλουν. Και τέτοια λεπτομερή στοιχεία, είναι διάσπαρτα, σε χρονικά, που οι χρονικογράφοι διατήρησαν, σε προσωπικά απομνημονεύματα λογίων της Ιωνίας, σε ημερολογιακές αναφορές, σε - έγγραφα ναυτιλιακά - θα τα λέγαμε σήμερα, εμπόρων, που με τη βοήθεια Τούρκων μεσολαβητών διακινούσαν τοπικά εμπόρευματα, που εμετίς τα θεωρούσαμε απλά - τοπικές παραδόσεις. Δεν θα μπορούσε να αναφερθούν μόνο ένα δύο χωριά από τα τόσα πολλά της περιοχής Κύμης - εκτός βέβαια από την Κύμη, - που σήμερα, ακόμη, τροφοδοτούν αγορές και πανεπιστήμια με ντόπια προϊόντα, και πνευματικό επιστημονικό, νέο κόσμο!

Σε δύο σοβαρούς Συλλεκτικούς ΤΟΜΟΥΣ, μελετήματα ενός τοπογράφου ο πρώτος, και ενός, κατά πάσα πιθανότητα ερευνητή - εκδότη, στο χωριό - ΑΝΔΡΟΝΙΑ-

Γράφει: Η Πόπη Πασπαλιάρη «ΚΥΜΑΙΑ»

ΝΟΙ -, γίνεται μιας μικρής μεν εκτάσεως αναφορά, αλλά είναι ένας ΣΤΑΘΜΟΣ, δεδομένου ότι, μόνον οι πόλεις και τα χωριά με εμπορικές ή και απλά, εμπορική δραστηριότητα, σε όλον τον τότε, 1818-1921 ελληνικό χώρο. Και καθώς οι Ανδρονιάνοι ήταν ΚΕΝΤΡΟ γενικής επεξεργασίας ΜΕΤΑΞΙΟΥ στην Καρυστία, ήταν επόμενο, να καταχωρηθούν όσα καταχωρούνται για μια μορφή οργανωμένης κοινωνίας, κάτι που περίτρανα αποδεικνύεται στους σημερινούς κατοίκους του χωριού, που θεωρείται πλέον κέντρο παραγωγής σύκων.

Ο αριθμός των σχολείων, ένα Αρρένων, και ένα Θηλέων, μέσα σε χρόνια σκληρής τουρκικής κατοχής, δηλώνει ένα αρκετά ανεβασμένο κοινωνικό επίπεδο.

Στα σχολεία δίδασκαν ιεροδιδάσκαλοι, και αυτοδίδακτοι ιεροψάλτες που τα ονόματά τους στην περίοδο 1818-1885, δεν τα αναφέρει ο τόμος. Αναφέρεται ένας Ιερός Ναός, των Εισοδίων της Θεοτόκου, και τα ονόματα των ιερέων Ν. Καραμούζη, και Ι. Νικολιά, ενώ, το χωριό διέθετε και ιατρό, τον Γεωρ. Παγώνη. Εγγύωρια προϊόντα διακινούσαν οι Καλαμαλιάνες Γεωρ. Νάνος Κων/νος, ενώ, ενοικιαστής Δημοσίων προσόδων, ήταν ο Γ. Κουτσούμπης. Στο κεφάλαιο - ΜΕΤΑΞΟΚΛΩΣΤΗΡΙΑ -, σαν εξαγωγείς, αναφέρονται οι Νάνος Ν., Φαφούτης Ιωάννης, Χρυσάγης Δ. οι ίδιοι αυτοί, εξήγγαλαν και προϊόντα, όπως, κεράσια, σύκα, χαιμαλιά, ως κατ' εξοχήν τοπικά προϊόντα. Εμπόριο αλεύρων, στη γύρω περιοχή, διέθετε ο Ι. Φαφούτης, που ήταν και ιδιοκτήτης αλευρομύλου.

Ενας αριθμός επαγγελματιών που διατηρούσαν παντοπωλεία και υφασμάτων μικρή αγορά, ήταν οι Νάνος Αριστ. και Χρυσάγης

Παύλος. Μια παραγωγή σε σύκα, κεράσια που υπερέβαιναν τις 20.000 οκάδες ετησίως, μια παραγωγή κρασιού, επίσης 60.000 οκάδων και 30.000 οκάδων λαδιού ετησίως, προϊόντα τα οποία έφθαναν έως και τα παράλια της Μ. Ασίας, και στις εσωτερικές εντός του Νομού αγορές, εξασφάλιζαν ένα ικανό χρηματικό κεφάλαιο, και ενέτασσε το χωριό στα τότε λεγόμενα κεφαλοχώρια. Ο Κυμαίος μεταξουργός Ιωάννης Φαφούτης, υιός του Κων/νου Φαφούτη, του - βρακά -, μαζί με τους επίσης μεταξουργούς αδελφούς του, Γεώργιο, Ιπποκράτη και Στυλιανό, φέρονται ως οι μόνοι γνώστες της επεξεργασίας συστημιακής στην παραγωγή και διαδικασία επεξεργασίας Μετάξης στην περιοχή Κύμης. Η αδελφή τους, Αρετή Φαφούτη, εγνώριζε την τεχνική κατασκευής της ΝΤΟΥΛΑΣ, με τη χρήση του ΝΥΧΙΟΥ. Τσάκιζε το βαμμένο χασέ, σε ίσες αποστάσεις με το - Νύχι -!

Παντρεύτηκε στους Ανδρονιάνους τον επίσης Μεταξουργό, Νάννο. Είναι νομίζω, η γιαγιά, του Γιώργου του Νάννου, που η αδελφή του η Αρετή, έχει το όνομά της.

Ενας αριθμός από καφενεία, καφε-οινοπωλεία, συμπλήρωνε την κοινωνική εικόνα του χωριού, με έναν αριθμό κατοίκων από την περιοχή των Κυκλάδων, των έναντι Μ. Παραλιών, και την Κων/πολης, που τους έφεραν στην περιοχή, οι διαφημιστές έμποροι όπου μετέφεραν εκεί ντόπια προϊόντα μιας άριστης ποιότητας.

Στα απομνημονεύματα του αρχαιολόγου Στεφ. Κουμανούδη, αναφέρεται ότι, οι εκμάμης του συγγενείς του, από την Ηπειρο ήταν οι Καραμούζηδες που ήλθαν στην περιοχή από το έτος 1842. Για ΤΟΥΣ ΚΑΡΑΜΟΥΖΗΔΕΣ της περιοχής, θα γράφει ε-

πενής αρθρογραφία στη Φωνή των Ανδρονιάνων. Έτσι πληροφοριακά, το έτος 1838, Δήμαρχος της ακμαζούσας τότε ελληνικής πόλης της Συλίστριας, ήταν ο Γεώργιος Καραμούζης. Σήμερα και η Συλίστρια, και το Κουμάνοβο, και το Μοναστήρι, ανήκουν σε Σκόπια και Βουλγαρία. Τα ιστορικά μικρών και μεγάλων τόπων, δεν έχουν τελειωμό. Και όσο τα ψάχνεις, τόσο μαγεύεσαι και η προσπάθεια, γίνεται πια αυτοσκοπός.

Στους σημερινούς νέους ανθρώπους του χωριού, επαφίεται η έρευνα, και η μετά το 1921 καταγραφή του Δημόσιου και του Ιδιωτικού βίου του χωριού, που παραμένει Κεφαλοχώρι. Φθάνει να μη βαρεθούν ποτέ. Και δεν θα βαρεθούν όπως δεχόντουσαν έως τώρα! Ιδέες προβολής και κουράγιο χρειάζονται.

Και ο Κυμαίος Δήμαρχος, ο Γιώργος ο Σιδεράκης, είναι ανοιχτός στις προοδευτικές προτάσεις που θα προβάλλουν το Δήμο Κύμης όπως έχει σήμερα. Μακριά ως σταθούν οι καταστάσεις που εμποδίζουν την πρόοδο! Αύριο, στη θέση του σημερινού Δημάρχου, θα είναι ένα άλλο παιδί της περιοχής μας! Μιας αξιόλογης όντως περιοχής: Μετάξι ανδρονιάνικο, έφθανε έως τα λιμάνια του Βοσπόρου και του Πόντου. Σε βιβλία Ποντίων της διασποράς συγγραφούν, όπως αυτό του Ι. Ψιλίδη «ΕΜΠΙΟΡΟΙ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ», γίνεται αναφορά, ότι ανδρονιάνικο μετάξι έφθανε ως εκεί, μέσω Τούρκων μεσολαβητών. Οι Ανδρονιάνοι φέρονται ως κέντρο εμπορίας Μετάξιου! Αυτές οι πληροφορίες είναι πολύτιμες όταν σε ανύποπτο χρόνο συναντώνται.

Τα βιβλία κρύβουν εκπλήξεις. Μόνο, που σήμερα, θλούμε άλλα βιβλία.

Αυτά, που μιλάνε για Αντίσταση, και δεν ανθίστανται - κανένας να τους βάλει στη θέση τους. Γιατί πίσω από μία λέξη, κρύβεται και πονηρία κέρδους και πρόθεση. Καιρός οι Ανδρονιάνοι να ασχοληθούν ΜΟΝΟΙ τους για έναν τόμο για το χωριό τους.

Οι ερασιτέρες της Πέτρας

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΣΕΛ. 1

Ήφιαξε ένας από αυτούς τους μαστόρους, ο μαστρο-Γιώργης Σταμ. Σπύρου. Το 'φτιαξε για να αποδείξει σε έναν Ηπειρώτη μαστορό που δούλευε στο διπλανό σπίτι ότι «πιάνει το χέρι του», αλλά και η ψυχή του θα πρόσθετα ενώ, λέγοντας του «θα σε κωλύσω στο καταπάνω αγκωνάρι». Και έτσι έκανε. Ο μαστορας αυτός είναι ο πρώτος της γνωστής οικογένειας με το επίθετο Σπύρου της οποίας μέλη συνεχίζουν και σήμερα την τέχνη των προγόνων τους. Με το ίδιο μεράκι, την ίδια εντιμότητα, την ίδια επιτυχία. Στην οικογένεια αυτή θα αναφερθώ κυρίως.

Η οικογένεια Σπύρου έχει τις ρίζες της στην Ηπειρο και πιο συγκεκριμένα στα Ζαγοροχώρια. Έφτασε μέχρι το σημείο να εντοπιστεί την ακριβή προέλευσή τους που φαίνεται πως είναι το χωριό Νεγάδες στο Ζαγόρι Ιωαννίνων. Ο μπάμπια-Γιώργης Σταμ. Σπύρου ήταν ο πρώτος της οικογένειας που έφτιαξε αγράμμιατος και βρακοφόρος στην περιοχή μας, λίγο πριν τα μέσα του περασμένου αιώνα στην προσπάθεια που έκανε με άλλα δύο αδέρφια και πιθανόν κι άλλους συντοπίτες τους να βρουν καλύτερη μοίρα από αυτήν του τόσο κλειστός απόμερου & τουρκοκρατούμενου χώρου της πατρίδας τους. Ο μπάμπια-Γιώργης ήρθε λοιπόν στην περιοχή της Κύμης και με την αξιοσύνη του ριζώσε.

Το παρατσούκλι του (Μαχούσης) συνεχίζει να ταξιδεύει αγέρωχο στο χρόνο μέχρι σήμερα. Παιδιά του ο Σταμάτης, ο Δημήτρης και η Ευαγγελία (Θεία Μπελίνα).

Παιδί του μακαρίτη μπάμπια-Σταμάτη Γ. Σπύρου, ο Δημήτρης που μαζί με τα δύο αγόρια του, τον Γιάννη & τον Χρήστο ζουν στο χωριό και συνεχίζουν επάξια την παράδοση των προγόνων τους. Παιδί επίσης ο Γιώργος που ως εργολάβος οικοδομών έχει κατασκευάσει πολλά έργα στη Χάλκιδα αλλά και στην περιοχή μας. Τα άλλα παιδιά του μπάμπια-Σταμάτη δεν ακολουθήσαν την τέχνη του πατέρα τους όμως κι αυτών χαρακτηριστικό στη δουλειά τους είναι το μεράκι και η εντιμότητα.

Από τα παιδιά του μακαρίτη μπάμπια-Δημήτρη Γ. Σπύρου, ο Σταύρος, ο Γιώργος (Μπουκαρέζος), ο Νίκος ασχολήθηκαν κι αυτά με την πέτρα. Όλοι αυτοί της οικογένειας Σπύρου κι άλλοι μαστοροί από το χωριό μας έχουν αφήσει ανεξίτηλη τη σφραγίδα τους στις μετέπειτα εποχές και γενιές. Φαίνεται πως το χωριό μας, με εντονότερη την παρουσία κατοίκων του οικισμού Δενδράς όπου κατοίκησε ερχόμενος εδώ ο μπάμπια-Γιώργης Σταμ. Σπύρου, ήταν χωριό μαστόρων, που δημιουργήσαν πλήθος έργων που τάφηκαν πίσω τους για να τα θαυμάζουμε και να μας παραδειγματίζουν. Πολ-

λά σπίτια που μέχρι σήμερα στέκουν σχεδόν ολοκαίνουρια και πανέμορφα κι ακόμα εκκλησίες, καμπαναριά αλλά και εργοστάσια. Και ακόμα γεφύρια, τοιχοποιίες, κаланτερίνια, φούρνοι, βρύσες, τζάκια και πολλά άλλα. Όσοι έχουν ταξιδέψει στην Ηπειρο και στα Ζαγοροχώρια σίγουρα θα βρίσκουν έντονες τις ομοιότητες των έργων των εκεί μαστόρων και των έργων των μαστόρων του χωριού μας. Είναι φαίνεται κι αυτό ένα αποδεικτικό στοιχείο της συγγένειας της οικογένειας Σπύρου με την Ηπειρο. Και βέβαια δεν είναι μόνο τα έργα που δείχνουν τη συγγένεια των δύο σημείων της παρουσίας των μαστόρων μας.

Πολλά χαρακτηριστικά της όλης παρουσίας των μαστόρων του χωριού μας είναι όμοια με αυτά των μαστόρων της Ηπείρου. Τρόπος δουλειάς, συμπεριφορά, χαρακτηρισμός.

Δούλευαν σε «μπουλουκιά» εργαζόμενοι και με ιεραρχία. Πελεκάνοι, κτιστάδες, ηλιοφόροι κι από την άλλη τοιράκια, κολφάδες, μαστοροί, με επικεφαλής τον πρωτομάστορα. Η δουλειά τους από ήλιο σε ήλιο με δύο διαλείμματα για φαγητό και αρκετό κρασάκι, ευλογημένα όλα τους. Τα κλαδικαίρια μια δυο ώρες κοιμόντουσαν στην οικοδομή και συνέχιζαν. Γιατί «ο νοικοκύρης μια φορά φτιάχνει σπίτι, δεν είναι αμπέλι να το ξελακκώνεις κάθε χρόνο».

Εντιμοί, πλακατζήδες, γλεντζέδες και προπαντός μερακλήδες. Πάθος για τη δουλειά. Η σχέση τους με την πέτρα σχεδόν «ερωτική». Δεν είναι τυχαία η ρήση του μπάμπια-Σταμάτη Γεω. Σπύρου πως «την πέτρα και τη γυναίκα όσο τη χαιδεύεις τόσο ομορφαίνει». Τα έργα τους μίλησαν με τη ζωή και μιλάνε μαζί της ακόμα και στις μέρες μας. Σπρώξαν κι αυτοί τη ρόδα της να κληθεί. Κι αυτή κλήθηκε, προχώρησε μπροστά.

Εργα που φτιάχτηκαν και φτιάχνονται για να αντιπαλέψουν τη φθορά του χρόνου, έργα που συχνά θα τα χαρακτήριζες έργα τέχνης.

Οι ανάγκες των πολύ δύσκολων εκείνων χρόνων και των συχνά πολυπληθών οικογενειών τους, τους ανάγκαζαν να ξενιτεύονται όχι μόνο μέσα στην πατρίδα τους αλλά και στο εξωτερικό. Ένα γεγονός που συναντιέται και στους μαστορούς της Ηπείρου. Σε «μπουλουκία» ξεκινούσαν για τ' άλλοτε κι επέστρεφαν μετά από πολλούς μήνες.

Έτσι τα ίχνη τους υπάρχουν ανεξίτηλα σε πολλά σημεία της Ελλάδας. Εργάστηκαν και στο εξωτερικό. Η τέχνη τους έχει μολήσει την Περσική κουλτούρα όταν πήγαν εκεί γύρω στο 1935-1936 και μάλιστα με ίδια έσοδα και με μεγάλο κίνδυνο που με διάφορους τρόπους ξεπεράστηκαν, να γυρίσουν στην πατρίδα χωρίς την αμοιβή των αγχωμένων και ματωμένων μεροκάματων που εκεί κάνανε, για τις ανά-

γκες επέκτασης του σιδηροδρομικού δικτύου της Πελοπίδας. Έργα τους συναντάς σε πολλά σημεία της χώρας μας. Στη Λαμία με πρωτομάστορα τον Σταμ. Γ. Σπύρου φτιάχτηκε (1948-1950) το Σταντόριο της πόλης που σήμερα λειτουργεί σαν Νοσοκομείο. Στη Λάρισα με τον ίδιο πρωτομάστορα έργο (1939-1940) το κτίριο της Αγροτικής Τράπεζας. Πιο κοντά μας στο χωριό Κοντοδεσπότη Παγώνη φτιάχτηκε η Εκκλησία του χωριού με πρωτομάστορα και δω τον μπάμπια-Σταμάτη Γεω. Σπύρου. Από τα κοντινά μας έργα αναφέρω μερικά από αυτά και μαζί κάποια σχόλια μου:

1. Εργοστάσιο μακαρονοποιίας στην Παραλία Κύμης, ο γνωστός «Μύλος Σταματίου στη Λιανάμο». Παραμένει αγέρωχο και επιβλητικό παρ' ότι καταστράφηκε από πυρκαγιά το 1963. Πρωτομάστορας ο μπάμπια-Γιώργης Σταμ. Σπύρου. Μια πέτρινη επιγραφή στην είσοδό του μαζί με το σταυρό αναφέρει το έτος 1887.

2. Η γέφυρα των βυθών (μύλος Σατά) η κυκλική προς πλευρά του Πύργου. Μόνο την αδιαφορία και την εχθρότητα μας φοβάται κι αυτό τα τελευταία χρόνια όταν προκειμένου να εκτελεσθεί ένα θνησιγενές υστερόβουλο έργο (ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ) αποκλειστική η δυνατότητα χρήσης του αλλά και η επίσκεψη σ' αυτό έγινε δυσχερής. Ταυτόχρονα καταστράφηκε η θέση «βυθά» που η φύση με μαεστρία είχε φτιάξει και μας είχε φιλοκόρηδα παραχωρήσει την, αισθητική και μόνο, ανεκτίμητη αξία χρήσης της. Είναι νομίζω στοιχειώδης υποχρέωση όλων εμάς των μεταγενέστερων να δείχνουμε περισσότερο σεβασμό σ' αυτά τα έργα που η ζωή για χρόνια τα χρειάστηκε κι αυτά δεν την πρόδωσαν.

Ας στρέψουμε λίγο το ενδιαφέρον μας κάπου πέρα από τα εφήμερα κι επιδερμικά.

Σαν άτομα αλλά και σαν μέλη της κοινωνίας μας. Απλά πράγματα είναι συνήθως τα χρειάζομενα. Όπως η πρόσφατη αφλοκερότης ενέργεια δύο απογόνων του μπάμπια-Γιώργη Σταμ. Σπύρου του Χρ. Δ. Σπύρου & Στ. Ε. Σπύρου, να καθαρίσουν το πανέμορφο αυτό γεφύρι από τους αδηφάγους κισσούς και τα βάτα που το απειλούσαν, το γεφύρι που για εκατό τόσα χρόνια άφηνε να περνά από πάνω τους με ασφάλεια η ζωή, η ελπίδα. Το γεφύρι αυτό κατασκευάστηκε πριν από 120 χρόνια περίπου μετά από επιθυμία του Αγίου Νεκταρίου που πέρασε από το σημείο εκείνο, κι αυτό με τον μπάμπια-Γιώργη Σταμ. Σπύρου πρωτομάστορα.

3. Εκκλησία Αγ. Γιάννη Θεολόγου στα Δένδρα με το καμπαναρί της. Κατασκευάστηκε το 1897 από τον ίδιο πρωτομάστορα μπάμπια-Γιώργη Σταμ. Σπύρου. Το καμπαναρίο το έφτιαξε μετά από επίσκεψή του στην Παναγία της Τήνου, της οποίας ζήλε-

ψε και ανέγραψε το δικό της. Το σημερινό καμπαναρίο, όμοιο με το προηγούμενο, το 'φτιαξε ο εγγονός του μπάμπια-Γιώργη, Δημήτρης Σπύρου (Μαχούσης) με τα παιδιά του Γιάννη και Χρήστο το 1989. Το πανέμορφο αυτό χωριουδάκι δείχνει να χρωστά πολλά από την ομορφιά του σ' αυτό το καμπαναρίο που στέκει ψηλά σαν φύλακας άγγελος των φιλοξενών λιγούτων κατοίκων του αλλά και όλων περιοδικά το επισκέπτονται.

Εργα μαστόρων της οικογένειας Σπύρου είναι ακόμα η γέφυρα Μετοχίου με πρωτομάστορα το μαστρο-Γιώργη Σταμ. Σπύρου, το δημοτικό Σχολείο Βιτάλου με πρωτομάστορα το μαστρο-Σταμάτη Γεω. Σπύρου, το καμπαναρίο του Αγ. Νικολάου Βιτάλου με πρωτομάστορα το μαστρο-Δημήτρη Σταμ. Σπύρου.

Το εκκλησάκι στο περίβολο του Νοσοκομείου της Κύμης από το μαστρο-Δημήτρη Σταμ. Σπύρου και τα παιδιά του Γιάννη και Χρήστο. Το κτίριο φιλοξενίας και πολλά άλλα μικρότερα έργα στο Μοναστήρι Σωτήρος στην Κύμη από τη σύγχρονη γενιά της οικογένειας, το Γιάννη και το Χρήστο Δημ. Σπύρου. Στον ίδιο χώρο ο Γιώργης Σταμ. Σπύρου έχει κατασκευάσει το υπέροχο μαρμαρίνο καμπαναρίο δίπλα στην εκκλησία στον κυρίως χώρο του μοναστηριού.

Την περίοδο της κατοχής και αμέσως μετά απ' αυτήν στα χωριά έξω από το Αλιβέρι προς την Κάρυστο και την Κύμη, Αρβαντοχώρια τα λέμε, κατασκευάστηκαν από μαστορούς του χωριού μας, πολλά πέτρινα σπίτια. Φτιάχτηκαν με πληρωμή «σε είδος», δηλ. σε αγροτικά προϊόντα, που οι κάτοικοι των χωριών αυτών δεν τα στερήθηκαν αλλά είχαν και απόθεμα.

Η αρχική αμοιβή τα πρώτα χρόνια της κατοχής ήταν μια οκά «είδος» στάρι, λάδι κ.λπ. και έφτασε μέχρι τρεις οκάδες κατά εργαζόμενο και για δουλειά από ήλιο σε ήλιο. Μια οκά ζωής για όσους νοματικούς σκέπαζε κάθε οικογένεια που κείνα τα χρόνια δεν ήταν και λίγος.

Ενα μέσο σπίτι (45-50 τ.μ. ισόγειο με περίπου 30 ημερομίσθια τεσσάρων τεχνιτών δηλ. 120 ημερομίσθια και 30 ημερομίσθια ενός ικανού τροφοδότη εργάτη). Δηλαδή σε ένα μήνα με 150 οκάδες είδος ο ιδιοκτήτης αποκτούσε πετρόκτιστο, αθάνατο σπίτι.

Κι αυτά τα έργα έγιναν με πολύ κόπο αλλά και πολύ εντιμότητα. Όπως πάντα. Και επιπλέον με πολύ κίνδυνο αφού συχνά είχαν να κάνουν με έλεγχο από τους κατακτητές. Μου 'λεγε ο μαστρο-Πήγαιος Στ. Σπύρου, πως παιδί τότε, πήγαινε συχνά με τα πόδια από το χωριό στα Αρβαντοχώρια, στον πατέρα του Σταμάτη και τον αδελφό του Γιώργη, που δούλευαν μαζί, ως μέρος μια πολύ μεγαλύτερης παρέας μαστόρων και εργατών από το χωριό

μας, για να τους πάει καθαρά σπίτια. Είναι χαρακτηριστική η ιστορία που μου διηγήθηκε ο Γ. ώργης Σταμ. Σπύρου για κείνα τα χρόνια:

Παραμονή Χριστουγέννων ξεκίνησαμε με τον πατέρα μου, με τα πόδια βέβαια, να γυρίσουμε στο χωριό για 2-3 μέρες ανάπαυσης. Πέρασαμε πρώτα από το σπίτι του «αφεντικού» για την πληρωμή μας, και φορτωμένοι μ' αυτήν πήραμε το μακρύ δρόμο της επιστροφής στο χωριό. Ο καιρός χιονιάς. Και φαντάζεσαι πόσο βαρύ ήταν το φορτίο των 20 οκάδων στάρι που κουβαλούσε ο πατέρας μου και των 20 οκάδων λάδι που κουβαλούσα εγώ. Το κρύο ήταν δυνατό και έβρεχε. Και 'μεις σκυφτοί κόντρα στο βόρεια, με ελάχιστα λόγια στα χείλια μας και πολύ λαχτάρα στην καρδιά μας προχωρούσαμε. Ο καιρός χειρότερος στη βόρνη πορεία μας. Εμείς δεν μπορούσαμε παρά να συνεχίσουμε. Κι αυτό κάναμε. Σιωπηλοί περνούσαμε τα χωριά, σιωπηλοί και φιλιπποίτοι οι λιγιοί που μας συναντούσαν. Η βροχή δύναμης και μας μαστίγωνε. Σταματήσαμε κάτω από κάποιο ξεστόχι κάποιου σπιτιού στο χωριό Βαρυμπίμπη.

Αφήσαμε το φορτίο κάτω κι ένα μέρος από τον κόπο μας. Είπαμε δύο κουβέντες που η νοικοκυρά άκουσε και άνοιξε το παράθυρο να δει. Στο άνοιγμα ελπίσαμε να αμέσως απογοητευτήκαμε αφού το κλείσιμο του παράθυρου ήταν γρήγορο και βίαιο. Έτσι συνεχίσαμε.

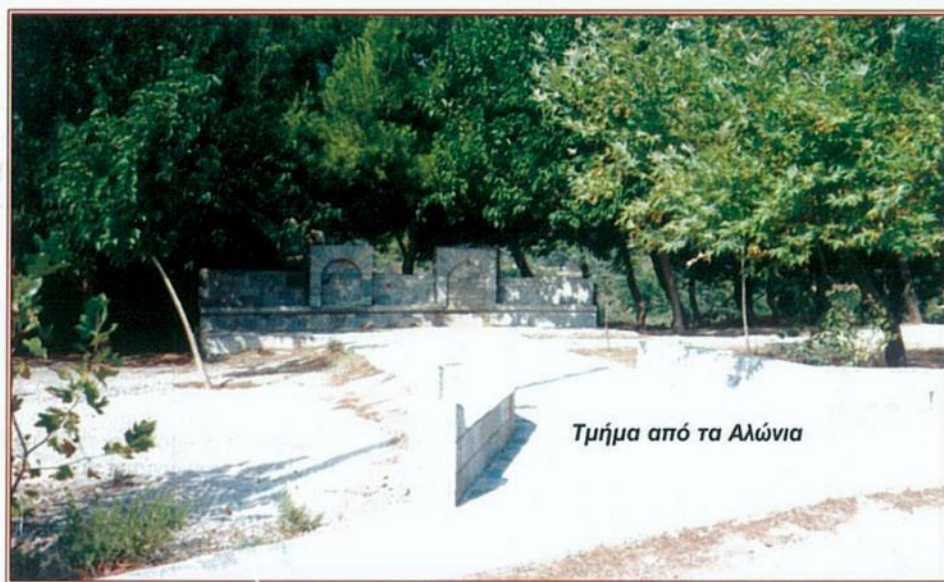
Η βροχή άρχισε να γίνεται χιονόνερο, ο βόρως πιο φοβερός. Ωρες βαδίζαμε μόνοι, όλο και πιο μόνοι. Πέρασαμε το Αυλωνάρι, το Μονόδρομο. Φτάσαμε στην Κονίστρα όπου ένας νοικοκύρης μας έβαλε για λίγο στο σπίτι του και μας κέρασε κονιάκι, ενώ έβιτο το χιονόνερο είχε πλέον γίνει χιόνι κι είχε απριστεί τα πάντα. Η συμπεριφορά του μας έδωσε κουράγιο το κονιάκι μας ζέστανε κι έτσι ενώ πια σουρούπωνε, πήραμε ξανά το δρόμο που 'χε γίνει πιο κοντινός και οικείος.

Το χιόνι έβρεπε συνεχώς με στο Κακόλυβο, μια χωριανή ενδιαφέρθηκε για μας και μας έδωσε, καλή της ώρα, ψωμί και φάγαμε. Το κουράγιο μας ανέβηκε πολύ περισσότερο από το ύψος του χιονιού κι συνεχίσαμε το δρόμο μας. Σχεδόν μεσάνυχτα φτάσαμε στο χωριό στο σπίτι, στους δικούς μας. Το χιόνι πάνω από το γόνατο. Το γυμνό μου γόνατο... Γιατί, έξεχασα να σου πω, φορούσα κοντό παντελόνι... σε όλη τη διαδρομή...»

Σταματώ εδώ με σεβασμό και θαυμασμό για όλους αυτούς τους απλούς, τίμιους και λογικούς ανθρώπους... Κι έχω την αίσθηση ενός όμορφου, γλυκού ταξιδιού, όλο εκπλήξεις και ενδιαφέροντα. Από εκείνα που η διαδρομή είναι ωραιότερη από την αφιξη. Κι έτσι όπως το σκέφτομαι, μου φαίνεται πως ήταν μόνο ένα μέρος της διαδρομής. Ναι έτσι ήταν...

Η παιδική χαρά

Τμήμα από τα Αλώνια

Οδοιπορικό στους Ανδρονιάνους του σήμερα

Μόλις 10χλμ. από την Κύμη και περίπου 170 χλμ. από την Αθήνα, καρφωμένοι στις πλαγιές του βουνού των Κοτυλαίων, μοιρασμένοι ανάμεσα στο ήρεμο φυσικό περιβάλλον και στη συγχρόνως πρωτόγνωρα άγρια φύση, οι Ανδρονιάνοι υποστασιοποιούν τη δική τους ερμηνεία στο νησί του Ευβοϊκού και του ελλαδικού χώρου γενικότερα.

Για τους παλαιότερους, το χωριό αποτελεί πόλο έλξης και αιτία αναμόχλευσης των εμπειριών και των βιωμάτων του παρελθόντος, καθώς είναι ο τόπος που μεγάλωσαν και έκτισαν τις αναμνήσεις και σφυρηλάτησαν το χαρακτήρα τους.

Για τις νεότερες γενιές, τα παιδιά και τα εγγόνια τους, που δεν μετέχουν στις μνήμες του παρελθόντος, οι Ανδρονιάνοι αποτελούν τόπο συνάντησης και «κτίσματος» νέων εμπειριών.

Δικαιολογημένα, το χωριό αποτελεί αντικείμενο εντυπωσιασμού για παλαιότερους και νεότερους, όχι μόνο λόγω της ιστορίας του, αλλά και λόγω του φυσικού κάλλους και των εννοϊκών κλιματολογικών συνθηκών, που ενισχύουν την επιθυμία επίσκεψής του, ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες.

Ένα οδοιπορικό, μια σύντομη περιπλάνηση στα μέρη του είναι, ίσως, αρκετά για να πείσουν για την ποιολόμορφη ομορφιά του χωριού, ένα συνδυασμό βουνού και απέραντου πράσινου.

Ξεκινώντας κανείς από τον «Κοπανά», το μέρος όπου παλιότερα πραγματοποιούνταν το πλύσιμο των ενδυμάτων από τις νοικοκυρές, συνήθεια, από την οποία γεννήθηκε και η ονομασία της εν λόγω τοποθεσίας, παίρνει κανείς δείγματα της ομορφιάς του χωριού.

Μπορεί η περιοχή να έχει μεταβληθεί αισθητά και τα τρεχούμενα νερά και η πέτρινη βρύση να μην παι-

Γράφει η **ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΑΚΚΗ**

Φοιτήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών, στον κλάδο Επικοινωνίας και ΜΜΕ

νέων αποτελεί το γήπεδο του δημοτικού σχολείου με τις αθλητικές εγκαταστάσεις, ενώ πόλος έλξης όλων των ηλικιών αποδεικνύονται οι κούνιες. Μια ευχάριστη νότα και σημείο διαφορετικότητας στο υπόλοιπο τοπίο προσδίδει η πολυχρωμία των ξεδρών και η ταυτόχρονα επιτυχημένη εικαστική παρέμβαση του Συλλόγου του χωριού.

Επόμενος σταθμός, τα αλώνια, μέρος σύναξης, χώ-

του παράξενο σώμα, το μακρύ τράχηλο, τα ψηλά πόδια, καθώς και τα μεγάλα, πλατιά και ισχυρά νύχια, που αποτελούν φοβερό όπλο εναντίον των εχθρών.

Απο τη προσοχή κανενός δε θα μπορούσαν, βέβαια, να ξεφύγουν τα γινωμένα σύκα, που βρίσκονται απλωμένα, σε μεγάλα τελάρα, στις αυλές και τις ταράτσες των σπιτιών.

Πρόκειται για το καθιερωμένο λάσιμο των σύκων, που ξεκινά από τα μέσα Αυγούστου και τελειώνει κατά τις αρχές Σεπτεμβρίου, και χαρίζει σαφώς μια ξεχωριστή παραδοσιακή νότα τόσο στη συγκεκριμένη εποχή, όσο και στη γραφικότητα των πέτρινων και αριστοτεχνικά κατασκευασμένων σπιτιών του χωριού. Το ξωκκλήσι της Αγίας Παρασκευής, η τιμητική μέρα της οποίας, δεν είναι άλλη από την 26η Ιουλίου, αποτελεί σημείο αναφοράς του χωριού.

Ένα από τα πολλά ξωκκλήσια του και ταυτόχρονα ενδεικτικό στοιχείο της ευλαβικότητας και του θρησκευτικού αισθήματος των κατοίκων εντυπωσιάζει τον επισκέπτη με τη γραφικότητα και για το γεγονός, ότι είναι κτισμένο από πέτρα. Εμφανή είναι τα σημεία βελτίωσης του περιβάλλοντα χώρου, έργο του Συλλόγου των Ανδρονιάνων. Μια σειρά από ψηλά πέτρινα πεζούλια εκτείνονται ανατολικά και δυτικά του εξωτερικού χώρου της εκκλησίας.

Η επίσης πέτρινη βρύση, μέρος της συνολικότερης αναβάθμισης του χώρου από το Σύλλογο, αναπέφτει σε παλαιότερους χαρόνους, ό-

«Οι φθαρτοί δρομείς»

που στη θέση της υπήρχε μια πηγή, που ανάβλιζε καθαρό νερό. Το αξιοσημείωτο στην περίπτωση του χώρου αυτού είναι, πως παρέχει τη δυνατότητα ανάπαυσης στον κουρασμένο επισκέπτη, η πρόσβαση, του οποίου, επιτυγχάνεται, είτε οδικώς, είτε με τα πόδια μέ-

Παρασκευής, οδηγείται κανείς σε μια άλλη εκκλησία, αυτή της Αγίας Ελεούσας. Το μικρό ξωκκλήσι, δίπλα στην εκκλησία, που κτίστηκε το 1965, καθιστά γνωστό το μέρος, που πριν αρκετά χρόνια βρέθηκε η εικόνα της Παναγίας. Το γαλήνιο τοπίο πλαισιώνει την ευλα-

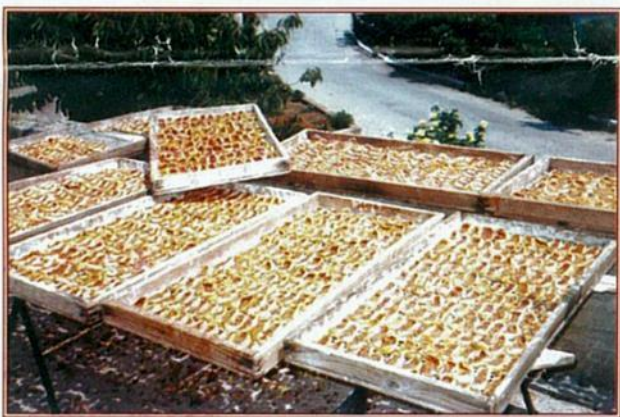
βικότητα, που διέπει τον εκκλησιαζόμενο στη λειτουργία της εν λόγω εκκλησίας την 23η Αυγούστου, ημέρα γιορτής της εκκλησίας. Τελειώνοντας το οδοιπορικό, ένα χαλαρωτικό μπάνιο στις ομοιογόμενες καθαρές παρυφές, όπως το Στόμιο, το Σουτσίνι, η Πλατάνα, ή ακόμα πιο μακριά η Χιλιαδού, αποτελεί μια ευχάριστη ξεκούραση του σώματος και του πνεύματος. Για τους παλαιότερους, η συγκεκριμένη διαδρομή αποτελεί, ίσως, μια

συνηθισμένη διαδρομή, ίσως και την αιτία σύγκρισης των συγκεκριμένων τοπίων του σήμερα με το τότε, των μνημείων του παρελθόντος με τη σημερινή αντικειμενικότητα. Για τους νεότερους η εν λόγω διαδρομή αποτελεί, ίσως, ένα είδος περιήγησης και περιπλάνησης σε διαφορετικά από αυτά των πόλεων τοπία, ένα είδος ελπίδας στη ρουτίνα της πραγματικότητας.

Για τους λάτρεις της περιπέτειας, μια περιήγηση στο σπήλαιο της Αγίας Παρασκευής, ίσως και να αποτελέσει σημαντική πηγή συγκέντρωσης εμπειριών. Αφήνοντας το ξωκκλήσι της Αγίας

σω του πλέον κατάλληλου δρόμου. Ο περήφανος πλάτανος στο προαύλιο της εκκλησίας, που οι βαθιές ρίζες του προδίδουν την ηλικία του, προσθέτει ένα τόνο μεγαλοπρέπειας στο όλο σκηνικό της λιτής και ταυτόχρονα επιβλητικής εκκλησιότητας.

Γιατί μπορεί, όπως λέγεται, η μνήμη να τρέφει το παρόν, η ελπίδα όμως είναι αυτή που συντηρεί το μέλλον.

μεσημέρι, θα έκανε τον επισκέπτη να ανατριχιάσει από το αρμονικό κελήδισμα των πουλιών, τους ήχους της πανίδας της περιοχής, ενώ τα πελώρια πλατάνια και η υπόλοιπη βλάστηση θα αποσπάσουν το ενδιαφέρον του.

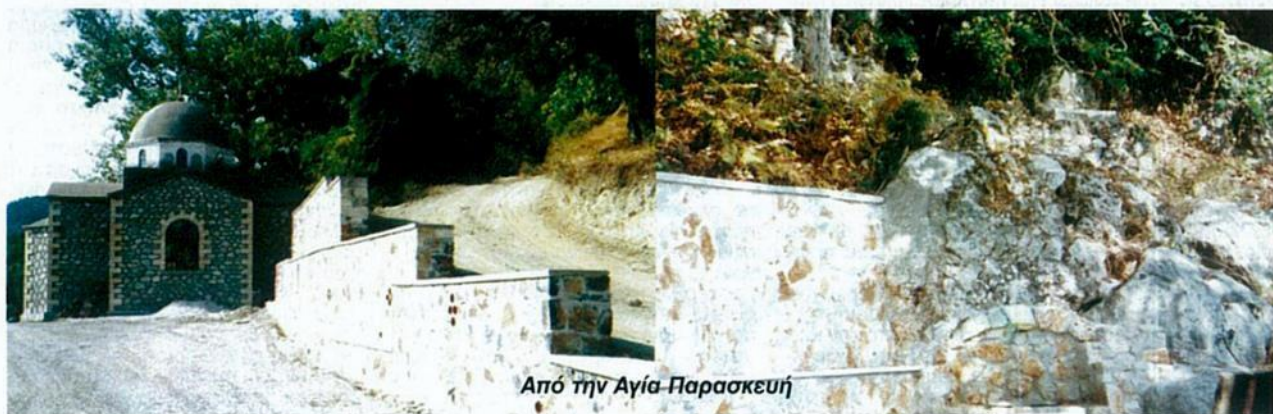
Μύθοι, που θέλουν ένα μυστηριώδες τέρας να τριγυρνά στην περιοχή και να σκορπά το φόβο στους αμέριστους περιδιαβάτες, συνδέουν άρρηκτα την ύπαρξη τους με τη συγκεκριμένη περιοχή.

Ανηφορίζοντας, συναντά κανείς το Ηρώο του χωριού, ιερός χώρος προς τιμή των πεσόντων του πολέμου, τόπος εκδηλώσεων, εθνικών εορτών και ελετηρών.

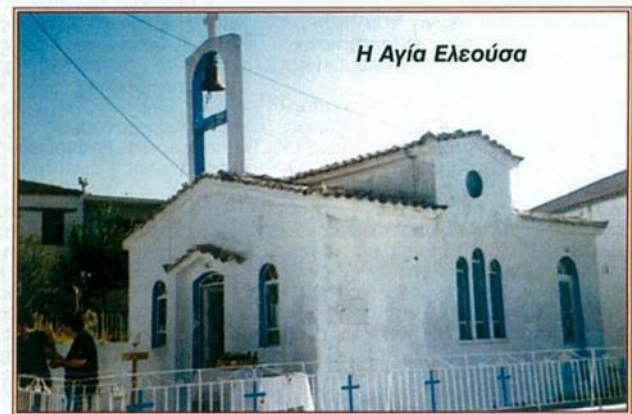
Σημείο συνάντησης των

ρος περιπάτου για τους μεγάλους και ατελείωτου παιδιού για τους μικρούς. Με διάθεση έκδηλης ευφορίας, αγναντεύει κανείς ένα καταπράσινο τοπίο να εκτείνεται στα πόδια του και να αντανακλάται τη σαφήνως ανώτερη ποιότητα του αέρα. Ανάλογη καθαρότητα και ξαστεριά παρουσιάζει ο ουρανός το βράδυ, που αν η τύχη ευνοήσει κάποιον από τους επισκέπτες, υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να δει αστέρια να πέφτει.

Απορία θα προκαλούσε, βέβαια, η είδηση, πως στο χωριό υπάρχουν «φθαρτοί δρομείς», όπως είναι γνωστοί οι στρουθοκάμηλοι, όπου και εκτρέφονται. Αιτία εντυπωσιασμού αποτελεί το ίδιο το ιδιόμορφο πτηνό με

Από την Αγία Παρασκευή

Η Αγία Ελεούσα